

Handläggare
Lena Larsen

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd 2019-01-31

Telefon: 08-508 220 23

Verksamhetsplan och budget 2019

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens förslag till verksamhetsplan 2019 och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden godkänner väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2019.
3. Nämnden godkänner plan för upphandling.
4. Nämnden godkänner förvaltningens förslag till resultatenheter.
5. Nämnden ansöker om budgetjustering med 1,8 mnkr för omstrukturering av lokaler.
6. Nämnden ansöker om 0,3 mnkr för klimatinvesteringar, se bilagor 4 och 5.
7. Nämnden ansöker om budgetjustering med 1,3 mnkr för introduktionsförskola.
8. Nämnden ansöker om medel med 5,2 mnkr för kompetensinsatser, se bilagor 7-12.
9. Nämnden ansöker om budgetjustering med 4,1 mnkr för åtgärder för giftfri förskola.
10. Nämnden ansöker om budgetjustering med 2,8 mnkr för tryggt mottagande i hemmet.
11. Nämnden ansöker om budgetjustering med 2,5 mnkr aktivitetscenter seniorboenden.
12. Nämnden ansöker om ombudgetering med 1,0 mnkr för klimatinvesteringsmedel för inköp av sopsorteringskärl och 0,5 mnkr för LED-belysning.
13. Nämnden ansöker om budgetjustering med 14,8 mnkr för lokaländamål.
14. Nämnden anmäler omslutningsförändringar om 183,1 mnkr.

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budgetbeslut för 2019 med plan för 2020-2021 om *Ett Möjligheternas Stockholm* definieras uppdraget till stadens nämnder och bolagsstyrelser utifrån tre övergripande inriktningsmål:

- En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
- En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
- En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

I stadsdelsområdets perspektiv med en växande befolkning beskrivs i verksamhetsplanen genomförandet av uppdraget från kommunfullmäktige samt hur nytta skapas för respektive målgrupp.

Nämnden har tagit fram 21 nämndmål med tillhörande aktiviteter och indikatorer. Nettobudgeten för nämndens driftverksamhet om 1 948,4 mnkr består av kostnader med 2 029,2 mnkr och intäkter med 80,8 mnkr. För investeringar har 17,1 mnkr fördelats.

Bakgrund

Varje nämnd ska upprätta en verksamhetsplan för det kommande året med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige fastställt. Nämndens verksamhetsplan tillställs kommunstyrelsen för kännedom.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats av samtliga avdelningar och samordnats av administrativa avdelningen. Förvaltningen har förhandlat ärendet med de fackliga organisationerna 10 januari 2019. Pensionärsrådet behandlar ärendet 23 januari 2019 och rådet för funktionshinderfrågor 24 januari 2019.

Anders Carstorp
stadsdelsdirektör

Lars Wennberg
avdelningschef

Innehållsförteckning

Inledning	5
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	11
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	12
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	14
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	17
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	22
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	32
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	40
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	40
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov.....	41
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	43
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	44
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	45
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	47
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	47
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	48
Uppföljning av ekonomi	55
Nämndens ekonomiska förutsättningar	55
Investeringar	60
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	61
Resultatenheter	61
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	62
Budgetjusteringar.....	62
Omslutningsförändringar	63
Medel för lokaländamål.....	63
Övriga ekonomiska redovisningar.....	64
Systematiskt kvalitetsarbete.....	64

Bilagor

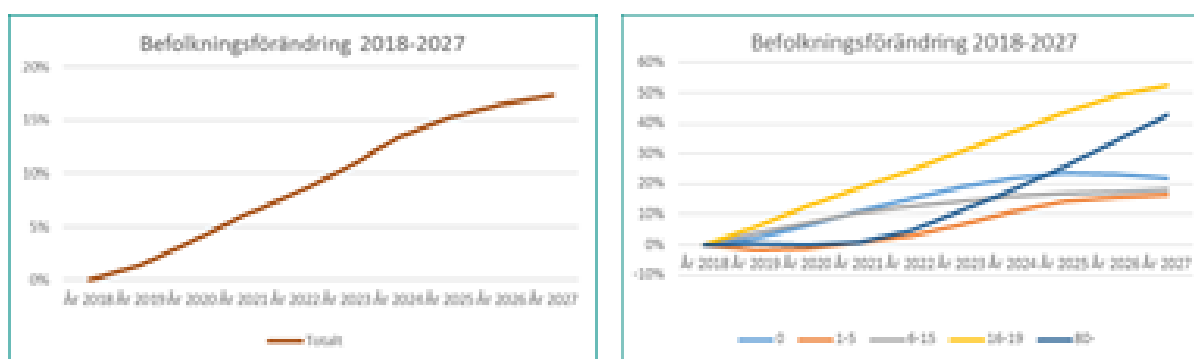
- Bilaga 1: Väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan 2019
- Bilaga 2: Ansökan om medel för omstrukturering lokaländamål
- Bilaga 3: Plan för upphandling 2019
- Bilaga 4: Ansökan om Klimatinvesteringar Elcyklar 2019, *Bilaga 10*
- Bilaga 5: Klimatinvesteringar Elcyklar 2019, *Bilaga 10.1*
- Bilaga 6: Ansökan medel för introduktionsförskola, *Bilaga 11*
- Bilaga 7: Äldreomsorg 2019 Ansökan om medel för kompetensutveckling för Silviahemscertifiering av Fruängsgårdens verksamheter, *Bilaga 12.1*
- Bilaga 8: Äldreomsorg 2019 Ansökan kompetensutveckling för ökad demenskompetens, biståndshandläggare, *Bilaga 12.2*
- Bilaga 9: Social omsorg Ansökan om medel för kompetensutveckling, vuxenenheten, *Bilaga 12.3*
- Bilaga 10: Förskola Ansökan kompetensutveckling påbyggnad barnskötare 2019, *Bilaga 12.4*
- Bilaga 11: Förskola Ansökan kompetensutveckling grundutbildning barnskötare 2019-2020, *Bilaga 12.5*
- Bilaga 12: Förskola Ansökan fortbildning ledarskap förskollärare 2019, *Bilaga 12.6*
- Bilaga 13: Medel för åtgärder för giftfri förskola 2019
- Bilaga 14: Ersättningsnivåer för intäktsfinansierade verksamheter
- Bilaga 15: Förteckning över lagar och styrdokument
- Bilaga 16: Organisationsschema
- Bilaga 17: Ansökan om 2,8 mnkr för Tryggt mottagande i hemmet, budgetjustering
- Bilaga 18: Ansökan om medel för aktivitetscenter vid Axelsbergs seniorboende
- Bilaga 19: Sdn22 SLK blanketter
- Bilaga 20: Övergripande 2019 Kompetensförsörjningsplan
- Bilaga 21: MBL-Förhandlingsprotokoll 2019-01-10

Inledning

Hägersten-Liljeholmen är ett av Stockholms snabbast växande stadsdelsområden. Stadsdelsnämndens bidrag till att uppfylla kommunfullmäktiges mål är att ansvara och driva verksamheter och service av god kvalitet för de som bor och kommer att bo i stadsdelsområdet samt att i dialog med invånare och brukare utveckla den service som ges inom olika verksamhetsområden.

I Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde bor det ca 90 000 personer. Inom stadsdelsområdet finns stadsdelarna Aspudden, Fruängen, Gröndal, Hägersten, Hägerstensåsen, Liljeholmen, Midsommarkransen, Mälarhöjden, Västberga och Västertorp.

Prognos på befolkningsförändring samt vissa åldersgrupper.

Under de närmaste 3 åren beräknas Hägersten-Liljeholmens befolkning öka med ca 6 %.

Störst ökning sker i grupperna ungdomar i gymnasieåldern, grundskoleåldern samt nyfödda. Den relativa förändringen för barn i förskoleåldern samt de äldre pensionärerna (över 80 år) är måttliga ca 1 %.

För barn i förskoleåldern sker de närmaste två åren en minskning av antalet barn för att sen börja öka igen. För de äldre pensionärerna sker en obetydlig ökning de närmaste åren följt av en betydande ökning år 2022-2027. Befolkningsförändringarna ställer krav på en väl genomtänkt strategi för såväl framtidens förskola som framtidens äldreomsorg inom stadsdelsområdet

Utvecklingen av antalet ungdomar i åldrarna 6 –15 och 15 –19 innebär en utmaning för den öppna fritidsverksamheten. Verksamheten behöver anpassas både i fråga om vad som erbjuds och var det erbjuds, för att möta behovet.

Oavsett ålder ska stadsdelsområdets invånare liksom besökare och företagare uppleva Hägersten-Liljeholmen som tryggt och attraktivt.

Inriktning som är hållbar och smart

Verksamhetsplanen för Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd anger inriktningen för nämndens verksamhet under år 2019 som knyter an till stadens långsiktiga mål och utgår från kommunfullmäktiges tre inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet åt alla
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Under respektive inriktningsmål har kommunfullmäktige beslutat om mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden. Det arbete som planeras för att bidra till måluppfyllelse beskrivs för varje mål för verksamhetsområdet. Stadsdelsnämnden har också tagit fram nämndmål med förväntat resultat som stödjer kommunfullmäktiges verksamhetsmål.

Stadsdelsnämndens ansvarsområde

Stadsdelsnämnden har ansvar för en stor del av stadens välfärdsverksamhet såsom kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, barn, kultur och fritid, ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder, stadsmiljöarbete, lokalt näringslivsarbete samt lokalt demokrati- och utvecklingsarbete. Stadsdelsnämnden ansvarar även för viss tillsynsverksamhet samt konsumentvägledning. Vidare har stadsdelsnämnden en viktig roll i stadens trygghetsskapande arbete.

Stadsdelsförvaltningens organisation

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning leds av stadsdelsdirektören och förvaltningens ledningsgrupp. Avdelningscheferna är direkt underställda stadsdelsdirektören och är ansvariga för verksamhet och budget inom respektive verksamhetsområde samt för uppföljning av dessa. Förvaltningen har avdelningar för förskola, social omsorg, äldreomsorg, samhällsplanering och administration, totalt fem avdelningar. I bilaga 5 redovisas avdelningarnas organisation.

Förskola

Förskoleavdelningen är från och med januari 2019 indelade i tio förskoleenheter som i dagsläget omfattar 62 förskolor. Varje förskoleenhet utgör en resultatenhet som leds av en förskolechef. Under 2019 inrättas också en enhet för barn i behov av särskilt stöd. Syftet är att stärka och utveckla förskolornas arbete med barn i behov av särskilt stöd, både det förebyggande och det riktade. Enheten leds av en enhetschef och omfattar utöver specialpedagogiskt stöd och resursfördelning av extra medel även tre öppna förskolor och en allmän förskola. När introduktionsförskola inrättas i stadsdelsområdet kommer även den att tillhöra enheten. Från och med januari inrättas även en utvecklingsenhet vars huvudsakliga uppdrag är att driva ett systematiskt och avdelningsövergripande kvalitetsarbete i riktning mot en sammanhållen och likvärdig förskoleverksamhet.

I ett växande stadsdelsområde som Hägersten-Liljeholmen förändras antalet förskolor och barngrupper under året. Antalet inskrivna barn i den kommunala förskoleverksamheten i området beräknas minska något under 2019 för att fortsätta öka under 2020. Arbetet med att anpassa antalet förskoleplatser i relation till efterfrågan är ett strategiskt viktigt arbete. Samverkan med avdelningen för samhällsplanering för en effektiv lokalförsörjning kommer därför att utvecklas och förstärkas under året.

Förskoleavdelningen ska under året arbeta med förutsättningarna för mindre barngrupper och med mål att nå högst 14 barn i barngrupperna 1 – 3 år och högst 18 barn i barngrupperna 4 – 5 år.

Bristen på förskollärare inom Stockholmsregionen tillsammans med en hög utbyggnadstakt i Hägersten-Liljeholmen påverkar möjligheten till rekryteringar. Det råder även brist på utbildade barnskötare. Rekrytering och att behålla medarbetare med rätt kompetens är därför också ett prioriterat område. Förskoleavdelningen arbetar systematiskt och långsiktigt med kompetensförsörjning utifrån de tre övergripande områdena rekrytering, introduktion samt kompetens- och karriärsutveckling för medarbetare.

Andra centrala och prioriterade utvecklingsområden är barns språkutveckling, matematik och naturvetenskap, digitaliseringsuppdraget samt samverkan med vårdnadshavare. Även implementering av förskolans nya läroplan är ett utvecklingsområde som kommer att vara i fokus under året.

Äldreomsorg

Avdelningen för äldreomsorg ansvarar för ledning, styrning och utveckling av stadsdelsområdets äldreomsorg. Uppdraget omfattar såväl biståndsbedömning av insatser till äldre över 65 år som drift av verksamheter i egen regi. Biståndsbedömningen sker utifrån den enskildes behov och förutsättningar inom ramen för gällande lagstiftning, socialtjänstlagen (SoL), stadens mål och riktlinjer och i enstaka fall även lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Biståndsbedömda verksamheter som drivs i egen regi är hemtjänst samt vård- och omsorgsboende, servicehus och dagverksamhet, där även ansvaret för hälso- och sjukvården ingår. Inom avdelningen drivs också fem öppna mötesplatser varav ett aktivitetscenter. Verksamheterna vänder sig till alla äldre över 65 år i stadsdelsområdet och erbjuder olika former av aktiviteter, dagsutflykter, kulturupplevelser och gemenskap.

Äldreomsorgens uppdrag är att ge äldre människor, över 65 år, stöd och insatser av hög kvalitet så att de kan leva och bo självständigt så länge som möjligt i sin hemmiljö. När vård- och omsorgsbehovet blir mer omfattande kan servicehus och vård- och omsorgsboende erbjudas. En prioriterad fråga är kontinuerlig kompetensutveckling för äldreomsorgens medarbetare för att möta äldres olika behov såsom äldre med demens, psykisk ohälsa och missbruk samt vård i livets slut. Planer finns på Silviahemscertifiering av Fruängsgårdens verksamheter. Ökade kunskaper i svenska språket är också prioriterat.

Avdelningen för äldreomsorg samverkar med Region Stockholm och andra vårdgivare för att ge den enskilde en trygg och sammanhållen vård och omsorg. Den nya lagen och de överenskomna samverkansrutinerna för utskrivning från slutna hälso- och sjukvård kommer att ställa särskilda krav på samverkan och uppföljning av att rutinerna fungerar.

Boendeplaneringen är en utmaning och en viktig strategisk fråga. Det gäller både utifrån ett behovsperspektiv med minskade behov under de närmaste åren och därefter ett ökande behov,

men också utifrån ett resursperspektiv. I Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde finns i dagsläget ett 40-tal tomma servicehuslägenheter främst på Fruängsgårdens servicehus. Äldreomsorgsavdelningens tomgångskostnader för särskilda boendeformer uppgår till över 5 mnkr per år. Detta är resurser som istället skulle kunna användas till kvalitetsutveckling. I stadsdelsområdet finns många bostäder som saknar hiss eller är otillgängliga på annat sätt. Genom att till exempel skapa fler seniorboenden skulle flera äldre få möjlighet att flytta till en tillgänglig och anpassad bostad, när man själv så önskar.

Social omsorg

Avdelningen för social omsorg ansvarar för ledning, styrning och utveckling av myndighetsutövning och utförarverksamhet inom verksamhetsområdena individ- och familjeomsorg och stöd och service för personer med funktionsnedsättning. Uppdraget är att tillhandahålla myndighetsutövning, insatser samt stöd och service som är rättssäker, kunskapsbaserad och av god kvalitet.

Avdelningen för social omsorg bedriver verksamhet inom 20 olika verksamhetsgrenar.

- Barn- och unga myndighet
- Barn- och unga öppenvård
- Öppet familjestöd
- Missbruk myndighet
- Missbruk öppenvård
- Soc. psyk myndighet
- Soc. psyk sysselsättning
- Soc. psyk träfflokal
- Soc. psyk boenden
- Soc. psyk boendestöd
- Handläggning och insatser till ensamkommande flyktingbarn
- Familjerätt för region sydväst
- Ekonomiskt bistånd
- Budget- och skuldrådgivning
- Arbetsmarknad
- Samhällsorientering
- LSS myndighet
- LSS boenden
- LSS daglig verksamhet
- Personlig assistans, ledsagning och avlösning

Avdelningen är organiserad i tio enheter och leds av en avdelningschef med stöd av en stabsfunktion. Enheterna leds av en eller två enhetschefer. På fyra enheter finns biträdande enhetschefer som har personalansvar för medarbetarna i sina arbetsgrupper/verksamheter. Den största gruppen medarbetare är vårdare vid utförarverksamheter. Inom myndighetsutövningen arbetar socialsekreterare, biståndshandläggare och administratörer.

Strategiskt viktiga frågor för avdelningen för social omsorg under 2019

- att utveckla verksamheterna utifrån brukare/klienters behov av ett mer teamorienterat arbetssätt som möjliggör förbättrad kvalitet och anpassar verksamheten till de ekonomiska ramarna
- att utveckla samverkan med skola och hälso- och sjukvård
- att motverka hemlöshet

Utan stabila arbetsgrupper med kompetenta och engagerade medarbetare och ledare kan inte verksamheternas kvalitet utvecklas. Det är en stor utmaning att rekrytera, introducera och kompetensutveckla samt behålla utbildade och erfarna medarbetare i yrkeskategorierna socialsekreterare, biståndshandläggare och vårdare. Stadens handlingsplan för att förbättra socialsekreterare och biståndshandläggares arbetssituation är ett viktigt instrument. Avdelningen fortsätter att implementera handlingsplanen under 2019.

Samhällsplanering

Avdelningen ansvarar för drift och underhåll av stadsdelsområdets parker men även som remissinstans för frågor gällande stadsutveckling. Avdelningen ansvarar även för nämndens samverkan med stadsbyggande nämnder och bolagsstyrelser. Enheten Ung fritid driver nämndens öppna fritidsverksamhet. I enheten samlas nämndens sex fältassistenter, fritidsgårdarna, ungdomsmottagningen samt parklekarna.

Avdelningen ansvarar även för flera stödfunktioner, bland annat två lokalintendenter som både arbetar med drift och underhåll av nämndens lokaler samt med utveckling av nya lokaler, främst förskolor. En lokalstrateg ansvarar för att nämnden har ett resurseffektivt lokalutnyttjande både på lång och kort sikt. På avdelningen finns även en preventionssamordnare som ansvarar för det förebyggande arbetet gällande ANDT, brott och trygghet, kris- och katastrof samt mot våldsbejakande extremism. Bland övriga stödfunktioner finns miljö, näringsliv och jämställdhet.

Strategiskt viktiga frågor för 2019 för avdelningen är utvecklingen av arbetet med lokalutnyttjandet, utveckling och upprustning av befintliga förskolor och förskolegårdar samt arbete med att ytterligare sänka förvaltningens energianvändning. Vidare ska avdelningen göra en större uppföljning av parkentreprenaden samt utveckla det trygghetskapande och brottsförebyggande arbetet i samverkan med det lokala näringslivet och civilsamhället.

Administration

Avdelningen ansvarar för förvaltningens gemensamma administration som övergripande personalfrågor (HR), ekonomi, nämndkansli, arkiv, dataskyddsombud, IT och telefoni, förvaltningslokaler, kontorsservice, regler och uppföljning av hälso- och sjukvård och rehabiliteringsinsatser inom nämndens ansvarsområde, kommunikation samt samordning av inköp och upphandling.

Strategiskt viktiga frågor och utvecklingsområden är digitaliseringen av verksamheter, fortsatt arbete med att få ned sjukfrånvaron samt säkra en god arbetsmiljö och en god samverkan med de fackliga organisationerna. Den goda arbetsmiljön utgår från en obruten respekt för den enskilde individen och där inga former av kränkande behandling, trakasserier eller sexuella kränkningar förekommer.

Samverkan

Flera av nämndens uppdrag och mål för kärnverksamheterna ställer krav på god samverkan. För att målen ska kunna uppnås ska samverkan ske både inom förvaltningsorganisationen, inom Stockholms stad och med andra aktörer och samhällsorgan.

Redan idag bedrivs lyckad samverkan på flera sätt, mellan beställare och utförare, mellan socialtjänst och förskola och mellan kärnverksamhet och stödfunktioner inom förvaltningen. Inom Stockholms stad bedrivs en tät samverkan med exempelvis exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden i syfte att skapa en smidig process när staden växer och utvecklas. Intern samverkan mellan till exempel beställare och utförare, mellan socialtjänsten och förskolan, mellan socialtjänstens myndighetsutövande enheter och mellan kärnverksamhet och servicefunktioner samt mellan avdelningar förutsätts löpa smidigt. Utgångspunkten är ett tydligt fokus på de familjer och enskilda individer som är i behov av insatser eller service från nämnden.

Arbetet med fortsatt utveckling av samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisationer kommer att fortsätta under året.

Fasta samverkansforum med externa parter måste ges en tydlig koppling till nämndens mål och uppdrag i budget och verksamhetsplan och aktivt användas för att uppnå måluppfyllelse.

Exempel på sådana forum

- samverkan riktad mot barn med särskilda behov
- samverkan riktad mot personer med missbruk, psykisk ohälsa och eller funktionsnedsättning
- platssamverkan med näringsliv och civilsamhälle
- samverkan för att förebygga våldsbejakande extremism
- samverkan mellan fritidsverksamhet, skola, socialtjänst och polis

För att utöka samverkan med civilsamhället och näringslivet ska stadsdelsförvaltningen genomföra en inventering av lokaler i stadsdelsområdet där bland annat föreningsliv, ungdomsverksamhet och verksamhet för äldre kan hyra in sig i. Förvaltningen kommer också att utveckla nätverk för att underlätta matchning av tomma lokaler och föreningar samt för kunskapsutbyte och samarbete när det gäller tillgängliga lokaler.

Samverkan mellan nämnden och invånarna genom medborgardialoger ska fortsätta och utvecklas. Medborgardialoger kan anordnas för att inhämta synpunkter eller förankra beslut och kommer att genomföras exempelvis vid parkutveckling och i trygghetsarbetet eller i frågor som nämnden anser angelägna.

För att kunna utföra uppdragen i verksamhetsplanen behöver samverkan byggas upp och utvecklas inom flera områden. Det gäller exempelvis samverkan med näringslivet, både i form av näringslivsråd och rörande arbete och försörjning. Det brottsförebyggande arbetet inom lokala BRÅ behöver utvecklas och former för samverkan mellan socialtjänst, fritidsverksamhet och skola behöver hittas.

De medarbetare som har i uppdrag att samverka med externa parter eller nämnder inom staden behöver ha ett tydligt uppdrag och mandat från nämnden. Medarbetarna behöver vara väl förtrodda med den egna organisationens uppdrag och mål. Likväl måste det finnas intresse, stöd och ledning för dessa uppdrag.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Stockholm ska vara en trygg och säker stad att bo och leva i.

Antalet förskolor och barngrupper varierar över året. Arbetet med att anpassa antalet förskoleplatser i relation till efterfrågan är därför ett prioriterat utvecklingsområde. Utvecklingsarbetet i samverkan mellan avdelningen för förskola och avdelningen för samhällsplanering för en effektiv lokalförsörjning fortsätter därför under året.

Stadsdelsområdets unga ska känna sig trygga på stadsdelsnämndens fritidsgårdar. All fritidsverksamhet ska hjälpa ungdomarna på vägen mot vuxenlivet. Verksamheten ska vara välkomnande och inkluderande och ha en bredd av aktiviteter som ungdomarna själva har bidragit till att planera.

Äldreomsorgens insatser ska vara av hög kvalitet, ge trygghet och stärka den äldres förmåga att leva ett värdigt och självständigt liv. Alla verksamheter inom äldreomsorgen arbetar utifrån stadens värdegrund med fokus på de äldres självbestämmande, valfrihet och delaktighet i planeringen och utförandet av sina insatser.

De personer i stadsdelsområdet som har behov av ekonomiskt bistånd får i ett tidigt skede individuellt anpassade insatser som leder till egen försörjning. Tidiga sociala insatser och förebyggande arbete prioriteras. Personer som får stöd och service utifrån funktionsnedsättning får insatser av god kvalitet. Handläggningen sker med hög rättssäkerhet och utifrån ett likställighetsperspektiv. Där det finns evidensbaserade insatser och metoder tillämpas dessa.

Medarbetarnas kompetens inom våra verksamheter är avgörande. Inom förskolan är kompetensförsörjning ett prioriterat utvecklingsområde. Förskoleavdelningen arbetar långsiktigt med kompetensförsörjning utifrån de tre övergripande områdena rekrytering, introduktion och kompetens- och karriärsutveckling för medarbetare. Andra centrala utvecklingsområden för verksamheterna är barns språkutveckling, matematik och naturvetenskap, pedagogisk dokumentation, hållbar utveckling, digitaliseringsuppdraget samt samverkan med vårdnadshavare. Även förskolans nya läroplan med undervisningsbegreppet är ett utvecklingsområde som kommer att vara i fokus under året.

Den äldre har utifrån sitt biståndsbeslut möjlighet att välja utförare utifrån stadens valfrihetsmodell som omfattar hemtjänst, dagverksamhet, servicehus och vård- och omsorgsboende. 2019 står demensvården, stödet till anhöriga samt att säkerställa en mer likställig biståndsbedömning i fokus för äldreomsorgens utvecklingsarbete. Satsning på såväl grundkompetens som spetskompetens planeras. Utifrån brukarundersökningarnas resultat fortsätter verksamheterna med sitt kvalitets- och utvecklingsarbete för att öka den äldres nöjdhet och trygghet samt att den äldre i högre grad upplever att hen kan påverka hur hjälpen utförs. Kvalitetsarbetet kring maten och måltiden och att skapa en meningsfull dag med ökade möjligheter till utevistelse fortgår.

Till grund för det trygghetsskapande arbetet ligger en ständigt uppdaterad lägesbild som stadsdelsnämnden tar fram tillsammans med lokalpolisområde Skärholmen. Utifrån lägesbilden genomför stadsdelsnämnden trygghetsinventeringar, och trygghetshöjande åtgärder i stadsmiljön samt samarbetar med civilsamhälle och näringsliv genom platssamverkan. På de platser där det finns särskilt behov ansöker nämnden om tillstånd för

ordningsvakter enligt § 3 lagen om ordningsvakter för att möjliggöra att stadens mobila ordningsvakter kan verka trygghetsskapande. Arbetet med det lokala brottsförebyggande rådet ska utvecklas under året för att bli mer samordnat och proaktivt. Nämndens parker är rena, trygga och upplevelserika.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att de personer i stadsdelsområdet som har behov av ekonomiskt bistånd i ett tidigt skede får individuellt anpassade insatser som leder till egen försörjning. Evidensbaserade instrument för bedömning används både vid nybesök och vid långvarigt behov av ekonomiskt bistånd. Handläggningen av ekonomiskt bistånd sker rättssäkert och med god transparens. De personer som kontaktar förvaltningen rörande ekonomiskt bistånd får tydlig och lättillgänglig information om rätten till ekonomiskt bistånd och handlägningsprocessen. Under året kommer information och bemötande att ses över och anpassas så att det fungerar för alla, oavsett funktionsförmåga.

Den enskilde är delaktig när insatserna planeras och insatserna sker i samverkan med andra aktörer som arbetsmarknadsnämndens Jobbtorg, Arbetsförmedling, andra enheter inom socialtjänsten och med hälso- och sjukvården. Förvaltningens egna arbetsmarknadsinsatser; arbetsträning, offentligt skyddad anställning (OSA) och Stockholmsjobb är steg på vägen mot egen försörjning genom arbete för de personer som står långt från arbetsmarknaden. Insatserna syftar bland annat till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.

Handläggningen av ekonomiskt bistånd sker med ett tydligt barnperspektiv. Barnkonsekvensanalys genomförs när beslut ska fattas som påverkar barn.

Under året kommer 350 ungdomar i stadsdelsområdet erbjudas meningsfulla feriearbeten utifrån sina förutsättningar i kommunala verksamheter.

All statistik som utgör stöd i uppföljningen av måluppfyllelsen är könsuppdelad. Analyser av resultaten sker utifrån ett jämställdhetsperspektiv både vad gäller statistiken som rör ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder.

Under året kommer nämnden att undersöka möjligheterna att samverka med det lokala näringslivet för att nyanlända ska etableras snabbt på arbetsmarknaden.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1 %	2,8 %	Tertial
  Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,8 %	1,6 %	Tertial
  Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,57 %	1,1 %	Tertial
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	15 st	1 050 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	350 st	9 000 st	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	40 st	1 050 st	Tertial
 Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	100	Tas fram av nämnden	Tertial
  Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	350 st	9 000 st	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med samhällsvägledning för nyanlända, med särskilt fokus på att ge kunskaper om bostadssituationen.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Invånarna i stadsdelsområdet är självförsörjande

Beskrivning

- Arbetet med att erbjuda individuella insatser sker i nära samverkan med staden och förvaltningens arbetsmarknadsverksamheter.
- Evidensbaserade instrument för bedömning används både vid nybesök och vid långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.
- Barnkonsekvensanalyser genomförs när beslut ska fattas som påverkar barn.
- Offentligt skyddade anställningar för personer med funktionsnedsättning eller socialmedicinska svårigheter
- Rekrytering och anställning av feriearbetande ungdomar samt Stockholmsjobb.
- I samarbete med arbetsmarknadsnämnden vidareutveckla arbetet med Stockholmsjobb.
- Öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att komma i arbete.
- Samverka externt med näringsliv och civilsamhälle för att nyanlända ska etableras snabbt på arbetsmarknaden.

Förväntat resultat

Alla invånare i stadsdelsområdet som är i behov av ekonomiskt bistånd för sin försörjning ges förutsättningar att kunna försörja sig själva genom att de erbjuds individuellt utformade insatser. Tröskeln till ett arbete är låg även för personer som uppburit försörjningsstöd under lång tid. Unga utan gymnasieexamen, äldre arbetslösa, personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa eller funktionsnedsättningar och utrikesfödda uppmärksammas särskilt och ges lokala arbetsmarknadsinsatser av god kvalitet så att de förbereds för insatser från Jobbtorgen. Unga i stadsdelsområdet erbjuds meningsfulla feriejobb som ett första steg in på arbetsmarknaden.

Det är lätt att få kontakt med enheten för ekonomiskt bistånd, både gällande ett nytt ärende eller i ett pågående ärende och den enskilde får tydlig information och god service rörande handläggningen, insatserna och beslutet. Felaktiga utbetalningar minimeras då det är lätt för

den enskilde att förstå hur hen ska medverka i utredningen.

All utredning inom ekonomiskt bistånd, liksom bedömning och erbjudande om insatser, sker med hög rättssäkerhet och utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. Arbetet grundar sig på tillit och respekt för människors självbestämmande och integritet. Barnen i familjer som är i behov av ekonomiskt bistånd uppmärksammas särskilt och handläggningen utgår från ett tydligt barnperspektiv.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

Trygghetsskapande arbete

Stadsdelsförvaltningen ska under året fortsätta att utveckla, vidta och följa upp insatser för att minska antalet brott och öka tryggheten för boende, besökare och företagare. Genom god lokalkännedom, välfungerande samverkan och kunskapsbaserade metoder ska förvaltningen arbeta för att säkerheten i stadsdelsområdet är hög och att invånarna upplever stadsdelsområdet som tryggt. Kopplingen mellan situationell och social prevention ska stärkas.

Samverkansöverenskommelsen med polisen

Samverkansöverenskommelsen med polisen är fortsatt högt prioriterad och arbetet med kontinuerliga avstämningar och uppdatering av lägesbilden fortlöper. Nämnden ska ansöka om tillstånd för ordningsvakter enligt § 3 lagen om ordningsvakter för att möjliggöra att stadens mobila ordningsvakter kan verka trygghetsskapande på de platser där ett särskilt behov identifierats.

Lokala brottsförebyggande rådet

En stor del av det trygghetsskapande arbetet utgår från det lokala brottsförebyggande rådet (LoBRÅ). För att säkerställa att arbetet inom det lokala brottsförebyggande rådet är effektivt och relevant ska arbetet utgå från lokala lägesbilder. Brottstatistik från polisen, stadens egen statistik och annan relevant information från samverkansparter uppdateras kontinuerligt och ligger till grund för lägesbilden. Under året ska nämnden se över lokala brottsförebyggandet rådets utformning och arbetssätt i sin helhet för att stärka det brottsförebyggande arbetet.

Trygghetsinventeringar

Nämnden ska genomföra systematiska trygghetsinventeringar i den fysiska miljön för att identifiera möjliga åtgärder som ökar tryggheten i det offentliga rummet. Inventeringarna ska göras i dialog med invånare, andra nämnder och bolagsstyrelser med ansvar i stadsmiljön, polis, näringsliv samt civilsamhälle. Resultatet av inventeringarna blir ett vägledande underlag för trygghetsarbetet och ska ligga till grund för ansökningar om trygghetsskapande medel från stadens centrala medelreserv. Nämnden ska möjliggöra gemensamma kraftsamlingar och samordna insatser från övriga aktörer för att få så stor utdelning av de investerade medlen som möjligt.

Platssamverkan

Nämnden ska arbeta med platssamverkan för att samverka med näringsliv, civilsamhälle, facknämnder, kommunala bolag, Region Stockholm, polis och andra myndigheter i

trygghetsfrågor. Platssamverkan är en form av dialogmöten som organiseras och prioriteras på platser som anses ha behov utifrån den lokala lägesbilden. Inom ramen för platssamverkan kan nämnden både fånga upp information kring händelser och aktiviteter på den specifika platsen samt kommunicera sitt eget arbete till de lokala aktörerna. Forumet ska bidra till sammanhållning mellan de olika aktörerna som i sin tur leder till ett positivt engagemang där alla är med och bidrar till ett tryggare och trivsammare Hägersten-Liljeholmen. Genom platssamverkan ska nämnden verka för att resurser riktas till rätt områden och för att resurser samordnas mellan flera aktörer och på så vis får ett större genomslag. Platssamverkan kan väckas på flera platser samtidigt och avslutas när behovet inte anses finnas kvar.

Arbetet mot våldsbejakande extremism

Nämnden ska arbeta efter stadens riktlinjer mot våldsbejakande extremism samt följa den lokala handlingsplanen och dess aktiviteter. Arbetet ska ske utifrån lokala lägesbilder för att ha uppdaterad information om hur det ser ut i stadsdelsområdet. Nämndens arbete samordnas av preventionssamordnaren och för att säkerställa att rätt kompetens finns inom alla verksamhetsområden ska en bred grupp av medarbetare delta i stadens utbildningsinsatser. Arbetet mot våldsbejakande extremism ska ske i samverkan med kommunstyrelsens centrala samordnare, socialnämnden, idrottsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden och polis.

Stadsmiljö

Parkerna i stadsdelsområdet har en central roll i stadsutvecklingen och nämnden ska vara med och stärka stadens gröna infrastruktur. Stadsmiljön är en viktig faktor i det trygghetsskapande arbetet och nämndens parker ska vara välskötta, rena och attraktiva att vistas i. För att skapa trygga och välskötta parkmiljöer är en välfungerande samverkan med facknämnderna central. Nämnden ska därför samverka med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden gällande utvecklingen av park- och grönytorner i stadsdelsområdet på både kort och lång sikt. Utvecklingen av stadsmiljöerna ska ske med utgångspunkt i inkomna synpunkter och i dialog med invånarna.

Renhållning, drift och skötsel

Stadsdelsnämndens parker ska vara rena och välskötta och besökare ska uppmuntras till sociala aktiviteter, rörelse och vardagsmotion. Nämnden ska följa upp att stadens städgaranti efterlevs och arbeta aktivt med skadedjursbekämpning tillsammans med trafiknämnden. Parkernas besökare ska ha goda förutsättningar att bidra till att hålla parkerna fria från skräp. Det är därför viktigt att sopkärlarna har hög kapacitet och rätt placering. Sopsortering och pantrör ska finnas där det är möjligt i parkerna för att underlätta för medborgarna att återvinna sitt avfall. Nämnden ska även samverka med trafiknämnden och förpackningsindustrin kring stadsdelsområdets återvinningsstationer i syfte att underlätta för medborgarna att sortera sitt avfall. Nämnden följer upp upphandlad parkentreprenad för att se till att drift och skötsel av parkmiljöerna bidrar till att hålla parkerna i gott skick. Under 2019 görs en större uppföljning av parkentreprenaden i syfte att avgöra om avtalet ska förlängas eller om en ny upphandling ska göras. Nämnden ska samverka med trafiknämnden i arbetet med att förstärka belysningen på platser som kan uppfattas som otrygga. Naturmarksvård så som slyröjning ska utföras enligt avtal och kan prioriteras utifrån underlag från trygghetsinventeringar. För att bidra till en hållbar stadsutveckling ska reinvesteringar som förlänger parkernas livslängd och höjer kvaliteten i befintliga parker prioriteras.

Tillgängliga parkmiljöer

Stadsmiljön ska planeras utifrån ett jämställdhetsperspektiv och det är av stor vikt att uppmärksamma särskilda behov hos barn, äldre och personer med funktionsvariation tidigt i planeringsprocessen för att bygga en tillgänglig stad. Nämnden ska verka för att fler får tillgång till naturreservaten och att den fysiska tillgängligheten ökar. Stadsdelsområdets kommunala badplatser ska rustas upp och åtgärder som ökar den fysiska tillgängligheten ska genomföras. När nya parker och lekplatser planeras ska tillgänglighet prioriteras och vid upprustningar av befintliga lekplatser kan tillgängligheten förstärkas så att fler barn kan ta del av platsen på lika villkor. Fysiska hinder i utemiljöerna ska undanröjas och parkvägar och -bänkar tillgänglighetsanpassas.

Parklekar

Nämnden har tre parklekar som drivs av upphandlade entreprenörer, Vippan, Lugnet och Aspudsparken. Aspudsparken är en parklek med djur och är ett av de mest uppskattade besöksmålen i stadsdelsområdet.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %	100 %	År
 Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	80 %	77 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	74 %	71 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	71 %	71 %	År
 Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	88 %	88 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna utveckla samverkan mot våldbejakande extremism.	2019-01-01	2019-08-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna inventera behovet och lämplig geografisk placering av nya parklekar.	2019-01-01	2019-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna och de ekonomiska konsekvenserna för fler parklekar med djur i staden.	2019-01-01	2019-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna verka för att utreda vilka områden som kan läggas till - och utöka redan godkända områden – som platser där stadens ordningsvakter verkar för att skapa trygghet för medborgarna.	2019-01-01	2019-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31
 Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna till utveckling av Stockholms stadsmiljöer genom exempelvis brukaravtal för skötsel av parklekar eller stadsodling.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Hägersten-Liljeholmen är ett tryggt och säkert stadsdelsområde med välskötta parker

Beskrivning

Löpande uppföljning av drift och underhåll som utförs av entreprenör. Trygghetssamverkan genom Lokala BRÅ, platssamverkan och samverkansöverenskommelse med polisen. Genomföra trygghetsinventeringar samt trygghetsskapande investeringar och åtgärder med hjälp av trygghetsmedel.

Förväntat resultat

Den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet ökar i stadens mätningar. Invånare och besökare i Hägersten-Liljeholmen känner sig trygga i stadsmiljön och anser att parkerna är attraktiva att vistas i. Parkerna är rena och erbjuder goda förutsättningar för besökare att själva bidra till att stadsmiljön är ren genom ett ändamålsenligt antal sopkärl. Antalet felanmälningar angående renhållning minskar. Lekplatserna är i gott skick och fel åtgärdas snabbt. Parkmiljön är tillgänglig och hinder avhjälpas effektivt. Samverkan kring trygghetsfrågorna är välfungerande och har tydliga strukturer. Lokala BRÅ arbetar effektivt och målstyrt och kan på så sätt tidigt identifiera risker och anpassa hur resurserna styrs. Trygghetsinventeringarna ger en god överblick av vilka åtgärder i stadsmiljön som ska prioriteras. Medarbetare har god kunskap om hur de ska arbeta mot våldsbejakande extremism.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avdelningen för samhällsplanering ska följa upp upphandlad parkentreprenad.	2019-01-01	2019-12-31
Avdelningen för samhällsplanering ska genomföra trygghetsinventeringar i stadsmiljön tillsammans med berörda aktörer för att identifiera trygghetsskapande åtgärder.	2019-01-01	2019-12-31
Avdelningen för samhällsplanering ska samverka med lokalt näringsliv, civilsamhället, polis, stadens berörda nämnder och bolag samt andra relevanta aktörer genom platssamverkan.	2019-01-01	2019-12-31
Avdelningen för samhällsplanering ska samverka med trafiknämnden för att genomföra åtgärder som förbättrar belysningen i stadsmiljön.	2019-01-01	2019-12-31
Avdelningen för samhällsplanering ska utveckla trygghetsarbetet inom det lokala brottsförebyggande rådet.	2019-01-01	2019-12-31
Stadsdelsnämnden ska följa den lokala handlingsplanen mot våldsbejakande extremism och delta i stadens gemensamma utbildningsinsatser.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Likvärdiga pedagogiska miljöer och undervisning

Utbildningen i förskolan ska vara en trygg och lustfylld arena för social gemenskap som skapar möjligheter för alla barn att lära och utvecklas. Alla förskolor ska, utifrån sina förutsättningar ha likvärdiga möjligheter att bedriva undervisning. Viktiga faktorer som

påverkar undervisningens kvalitet är medarbetarnas kompetens, förskolans organisation och barngruppernas storlek. De av staden satta målen om 14 barn i yngrebarnsgrupper respektive 18 barn i äldre barnsgrupper är vägledande i planeringen av barngrupperna. Fysisk aktivitet och rörelse, både inom- och utomhus, är centralt. Alla barn ska ha tillgång till pedagogiska miljöer som uppmuntrar till lek och lärande såväl inomhus som utomhus. Övergripande strukturer för att utveckla de pedagogiska miljöerna, inomhus såväl som utomhus ska utformas. En årlig kartläggning av förskolegårdarnas upprustningsbehov ska genomföras i samarbete med avdelningen för samhällsplanering.

Den nya organisationen för förskoleavdelningen träder i kraft 1 januari 2019. Arbetet med att utforma gemensamma strukturer kommer att fortsätta under året. Det systematiska kvalitetsarbetet och enheternas ekonomiska förutsättningar med en effektiv lokalförsörjning är centrala delar i arbetet. För att säkerställa ett effektivt lokalnyttjande och på så sätt möjliggöra ökade ekonomiska resurser till enheterna genomförs en övergripande lokalöversyn under första halvåret.

Kompetensutveckling och kompetensförsörjning

Förskolläraren ansvarar för det pedagogiska innehållet i undervisningen så att det främjar barns utveckling och lärande. Därmed har förskolläraren ett särskilt ansvar för utbildningen som arbetslaget genomför gemensamt.

För att öka andelen förskollärare och antalet utbildade barnskötare är kompetensförsörjning är ett prioriterat område. Förskoleavdelningen kommer att inleda ett långsiktigt utvecklingsarbete som omfattar ledarskapsutveckling för förskollärare och förskolechefer samt kompetensförsörjning. I kompetensförsörjningsarbetet ingår områden som VFU (verksamhetsförlagd utbildning för förskollärare), APL (arbetsplatsförlagt lärande för barnskötare), mentorskap för nyexaminerade förskollärare, introduktion för nyanställda samt kompetensutveckling och karriärmöjligheter.

Alla i arbetslaget ska utifrån sina roller genomföra utbildningen och verksamhetens kvalitet speglas i den pedagogiska dokumentationen. Uppföljning, utvärdering och analys av arbetssätt och metoder samt gemensamma reflektioner ska utgå från ett tydligt barnperspektiv. Arbetet med att fördjupa medarbetarnas kunskaper om miljöns betydelse, pedagogisk dokumentation och stadens webbaserade kvalitetsindikator (WKI) fortsätter. Arbetet med att implementera den reviderade läroplanen ska inledas under året.

Utveckling och lärande

En grundläggande förutsättning för lärande är tillgång till ett fungerande språk. Språk och kommunikation, matematik och naturkunskap kommer att ha särskilt fokus under året. Skolverkets kompetensutvecklingsverktyg ska ligga till grund för att utveckla undervisningen i förskolorna. Verktygen är webbaserade och omfattar områden som språkutveckling, matematik, digitalisering och naturvetenskap och teknik. Det tidigare inledda arbetet med skolverkets läs- och skrivportal har gett goda resultat och fortsätter. Litteratur och högläsning prioriteras. Alla barn ska ha tillgång till ett varierat utbud av böcker på varje avdelning. Samtliga avdelningar får därför ett bokpaket anpassat för åldersgrupperna 1-3 år och 3-5 år.

Alla barn i förskolan ska få möta och själv prova olika former av kultur och skapande enligt stadens program, Kultur i ögonhöjd. Förskoleavdelningen ska tillsammans med förskolorna arbeta för att skapa samsyn om vad kulturbegreppet innebär för verksamheterna. Syftet är att

alla barn både ska få möjlighet att själva skapa kultur och få ta del av professionella kulturmöten.

Det nationella digitaliseringsuppdraget och införandet av skolplattformen är prioriterade områden. Medarbetarnas digitala kompetens ska höjas och nya arbetssätt ska utvecklas och implementeras. Satsningar på digitala verktyg både för barn och pedagoger fortsätter parallellt med kompetensutveckling. Syftet är att öka pedagogernas kunskaper om det digitala lärandet som en del av undervisningen i förskolorna samt att utveckla den digitala kommunikationen med vårdnadshavarna. Förskoleavdelningens övergripande digitaliseringsplan kommer att revideras för att ytterligare förtydliga pedagogernas digitaliseringsuppdrag, både för medarbetare och för vårdnadshavare.

Normer och värden

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för vad demokrati innebär. Barnperspektivet i enlighet med FN:s barnkonvention anger riktningen på arbetet. Alla förskolor ska arbeta för att främja och förebygga diskriminering och kränkande behandling. Barnen ska ha möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande och deras behov och intressen ska ligga till grund för verksamhetens utformning. Arbetet ska bidra till likvärdighet och bredda barnens lekmönster och intressen i syfte att motverka slentrianmässiga könsmonster. Förskolans medarbetare ska utveckla arbetet med pedagogisk dokumentation för att synliggöra och lyfta barnets perspektiv.

Hållbar utveckling

Arbetet med hållbar utveckling fortsätter. Ett varsamt förhållningssätt till miljö, natur och samhälle konkretiseras i arbetet med kemikaliesmart förskola. Kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola ligger till grund för arbetet. Under 2019 fortsätter förskoleavdelningen arbetet med att nå och upprätthålla nivå två samt inleda arbetet på nivå tre i vägledningen.

Barn i behov av särskilt stöd

Barn i behov av särskilt stöd ska ha möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar. En ny enhet för barn i behov av särskilt stöd inrättas under 2019. Enheten ska bidra till att höja den generella kvaliteten i verksamheten och att utveckla enheternas kompetens i arbetet med barn i behov av särskilt stöd. I enhetens uppdrag ingår att erbjuda specialpedagogiskt stöd till förskolorna samt fördela och följa upp extra medel för barn i behov av extra stöd. Enheten kommer också att omfatta öppen förskola, allmän förskola samt introduktionsförskola då denna inrättas.

Förebyggande föräldrastöd är ett prioriterat område. Förskoleavdelningen ska i samarbete med socialtjänsten utreda möjligheten att använda öppna förskolans lokaler som arena för att föräldrastödsverksamhet.

Samverkan med vårdnadshavare

Samverkan med föräldrar sker i olika forum. Alla vårdnadshavare erbjuds samtal kring sitt barns lärande och utveckling. Samtalen ska ge en tydlig bild av barnets trivsel, utveckling och lärande på förskolan. Avslutande samtal sker också inför övergång till förskoleklass. Även dessa samtal ska syfta till att ge en tydlig bild av barnets utveckling och lärande och bidra till en trygg övergång.

Skolplattformens införande används som en möjlighet att utveckla och kvalitetssäkra den digitala kommunikationen med vårdnadshavarna. Målet är att vårdnadshavarna löpande får insyn i förskolans arbetssätt och barnens lärande.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	41 %	41 %	Tertial
 Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	90 %	90 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,8	3,8	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda sommarkolloverksamhetens avgiftsmodell, både gällande dygnsavgiften per barn och det inkomstspann som ligger till grund för de olika avgiftsnivåerna	2019-01-01	2019-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utbildningsnämndens samordningsansvar för elever med upprepade och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden

Beskrivning

Alla barn, oavsett könstillhörighet, ges lika möjlighet att uttrycka tankar och åsikter och har på så sätt möjlighet till delaktighet och inflytande över sin vardag. Barnkonventionens intentioner är tydliga i verksamhetens utformning. Förskolans medarbetare använder pedagogisk dokumentation för att synliggöra och lyfta barnets perspektiv.

Förväntat resultat

Alla barn i de kommunala förskolorna kan utifrån sina förutsättningar påverka verksamheten och är delaktiga i att ta ansvar för miljön på förskolan.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel föräldrar som anser att de på ett enkelt sätt kan kommunicera digitalt med sitt barns förskola.	70		År
 Andelen föräldrar som anser att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.	95		År
 Föräldrarnas sammanfattande omdöme om förskolans arbete med normer och värden	92		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska erbjuda skolplattformens redaktörer fortbildning om digital kommunikation.	2019-01-31	2019-12-31
Förskoleavdelningen ska inrätta en enhet för barn i behov av särskilt stöd.	2019-01-01	2019-12-31
Förskolorna ska utveckla användandet av skolplattformen till en kommunikationskanal med vårdnadshavare för att synliggöra barnets lärande.	2019-01-01	2019-12-31
Förskolorna ska utveckla sina arbetssätt med pedagogisk dokumentation där skolplattformen är ett av flera verktyg.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklas och lär utifrån sina förutsättningar i pedagogiska miljöer av hög kvalitet

Beskrivning

Förskolorna ska utifrån sina förutsättningar bedriva likvärdig utbildning. Språk, matematik och naturvetenskap tillsammans med hållbar utveckling är prioriterat i arbetet. Kompetensförsörjning, gemensamma strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet samt en effektiviserad resursanvändning inom förskoleenheterna är ytterligare centrala utvecklingsområden. Implementeringen av den reviderade läroplanen ska inledas och ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Förväntat resultat

Alla barn i de kommunala förskolorna utvecklas och lär utifrån sina förutsättningar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel föräldrar som upplever att deras barn har möjlighet att ta del av och möta olika sorters kulturutbud på förskolan	65		År
♀ Andel föräldrar som är nöjda med förskolans arbete med utveckling och lärande	85		År
♀ Andel föräldrar som är nöjda med förskolans samverkan med hemmet	85		År
♀ Andel vårdnadshavare som upplever att deras barn använder digitala verktyg i sitt lärande	65		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska erbjuda barnskötare med äldre utbildning särskild kompetensutveckling.	2019-01-31	2019-12-31
Förskoleavdelningen ska i samverkan med avdelningen för samhällsplanering årligen genomföra en kartläggning för att identifiera och prioritera upprustningsbehov av förskolornas gårdar.	2019-01-01	2020-12-31
Förskoleavdelningen ska inleda ett långsiktigt arbete med implementering av den reviderade läroplanen	2019-01-01	2020-12-31
Förskoleavdelningen ska kartlägga och identifiera behovet av ledarskapsutveckling hos förskollärare och chefer.	2019-01-01	2020-12-31
Förskoleavdelningen ska samverka med avdelningen för samhällsplanering i syfte att effektivisera planeringen för lokalförsörjning.	2019-01-31	2020-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska uppmuntra och möjliggöra för medarbetare att fortbilda sig till förskollärare respektive barnskötare genom de utbildningar som erbjuds i stadens regi.	2019-01-01	2019-12-31
Förskoleavdelningen ska utforma en långsiktig kompetensförsörjningsplan.	2019-01-31	2019-12-31
Förskoleavdelningen ska utforma gemensamma arbetssätt och rutiner för arbetet med stadens riktlinjer för barnsäkerhet.	2019-01-01	2019-12-31
Förskoleavdelningen utveckla arbetssätt för att fördjupa medarbetarnas kunskaper om pedagogisk dokumentation bakomliggande teoretiska perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31
Förskolorna ska utveckla arbetet med att stärka medarbetarnas digitala kompetens och kunskap om digitalt lärande.	2019-01-01	2019-12-31
Förskolorna ska utveckla sina arbetssätt i syfte att stärka medarbetarnas bedömningskompetens i den webbaserade kvalitetsindikatorn.	2019-01-01	2019-12-31
Förskolorna ska utveckla sina verksamheter med stöd av skolverkets verktyg för språk, matematik, naturvetenskap och digitalitet	2019-01-31	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att prioritera tidiga sociala insatser och förebyggande arbete. Personer som får stöd och service utifrån funktionsnedsättning får insatser av god kvalitet. All handläggning sker med hög rättssäkerhet och utifrån ett likställighetsperspektiv. Där det finns evidensbaserade insatser och metoder tillämpas dessa.

Barns rättigheter enligt barnkonventionen tas tillvara bland annat genom att barnkonsekvensanalyser genomförs i ärenden som berör barn. Förvaltningens barnrättsarbete inom socialtjänstens myndighetsutövning utvecklas genom att stadens stödmaterial implementeras, genom att det finns barnombud på enheterna som har stöd av en barnrättssamordnare.

Utredning och erbjudande om insatser utgår från den enskildes behov och den enskildes kön eller könsuttryck saknar betydelse för vad som erbjuds. På de områden där könsuppdelad statistik visar på att det kan finnas omotiverade skillnader i måluppfyllelse, tillgång till insatser eller nöjdhet mellan kvinnor och män, pojkar och flickor analyseras dessa i verksamheterna. Handläggare och beslutsfattare medvetandegörs och kan verka för att motverka eventuell ojämställdhet.

Arbetet i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndsbedömares arbetssituation fortgår under 2019. När någon medarbetare utsätts för hot eller våld i tjänsten erbjuder förvaltningen långsiktigt stöd.

Det förebyggande arbetet genomsyrar de öppna fritidsverksamheterna för att ge ungdomar i stadsdelsområdet en trygg väg mot vuxenlivet.

Förebyggande arbete

Nämndens förebyggande arbete ska stötta unga i sitt vuxenblivande på både individ- och gruppnivå genom ett tydligt förebyggande perspektiv. För att begränsa tillgängligheten till

alkohol och tobak för barn och unga ska nämnden genomföra tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen.

Ungdomsmottagning

Ungdomsmottagningen arbetar för att främja fysisk och psykisk hälsa bland ungdomar. Arbetet sker bland annat genom psykosociala stödsamtal till individer och förebyggande aktiviteter för grupper. Ungdomsmottagningen ska under året fortsätta att arbeta för att nå ut till grupper som är underrepresenterade i verksamheten med särskilt fokus på yngre pojkar. Verksamhet ska ske i samverkan med skolor, fältassistenter, fritidsverksamheter och socialtjänst.

Fältassistenter

Nämndens fältassistenter ska arbeta förebyggande och uppsökande i de miljöer där unga befinner sig. Syftet är att med preventiva insatser fånga upp och förhindra att ungdomar söker sig till miljöer präglade av missbruk och kriminalitet. Det socialt uppsökande arbetet för att nå unga som brukar narkotika ska stärkas. I det uppsökande arbetet ska samarbete ingå mellan ungdomar, föreningsliv, polis, näringsliv och civilsamhället. Som en del av det trygghetsskapande arbetet ska fältassistenter stötta och samverka med nattvandrande vuxna i stadsdelsområdet. Genom att delta i platssamverkan tar fältassistenter del av en brett förankrad och uppdaterad lägesbild som är samordnad av polisen och kan ligga till grund för hur resurserna riktas. De ska utveckla metoder och genomföra aktiviteter som kan tillföra skyddsfaktorer i ungas liv. Fältassistenter ska under året utveckla samverkan med socialtjänsten, skola och fritidsverksamheter. Fältassistenter ska medverka vid tillsynen av folköls- och tobaksförsäljning.

Öppen fritidsverksamhet

Den öppna fritidsverksamheten ska fortsätta att utvecklas och anpassas för att erbjuda aktiviteter och verksamhet som tilltalar en bred grupp unga och är anpassat efter deras behov och levnadsmönster. Aktiviteter och verksamhet som bjuder in underrepresenterade grupper så som unga flickor, nyanlända, hbtq-personer och unga med funktionsvariation ska prioriteras. All verksamhet ska utgå från ett förebyggande perspektiv där skyddsfaktorer hos unga kan stärkas. Medarbetarna ska under året utveckla kompetensen om hur ungas egen delaktighet i verksamheten kan stärkas ytterligare. Fritidsverksamheterna ska samverka med socialtjänst, skola och civilsamhälle med syfte att minska narkotikaanvändningen bland unga. Fritidsgårdarna ska samarbeta med lokalt civilsamhälle och andra fritidsgårdar för att tillsammans erbjuda ett brett verksamhetsutbud. Tillsammans med civilsamhället ska fritidsgårdarna erbjuda läxhjälp.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen utreder individens behov av hjälp- och stödinsatser utifrån inkomna ansökningar och anmälningar. För att säkerställa likställighet och rättssäkerhet i utredningarna används standardiserade bedömnings- och utredningsinstrument. Den enskilde är delaktig i utredning, val av insatser och insatsens utformning.

Individ- och familjeomsorgen erbjuder ett brett och varierat utbud av insatser som motsvarar de behov som finns hos invånarna i stadsdelsområdet. Genom att använda evidensbaserade metoder säkerställs att insatserna är likvärdiga. Insatserna syftar till att så långt det är möjligt ta till vara den enskildes egna resurser och stärka självständigheten. Om den enskilde, oavsett

ålder har insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården upprättas en samordnad individuell plan (SIP).

Förvaltningen har en väl utbyggd öppenvård i egen regi för barn, ungdomar och deras familjer samt för vuxna missbrukare. På så sätt kan tidiga insatser på hemmaplan erbjudas.

Barn och unga

Prioriterad målgrupp för det socialt uppsökande och förebyggande arbetet är barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt. Följande grupper uppmärksammas särskilt:

- barn och unga med omfattande skolfrånvaro
- unga tjejer, unga hbtq-personer och ensamkommande barn och unga som riskerar att utveckla psykisk ohälsa
- nyanlända barn och unga
- familjer som riskerar att utveckla hedersrelaterat våld och förtryck
- ungdomar som brukar narkotika

Att klara skolan är den starkaste skyddsfaktorn för barn och unga som riskerar en socialt ogynnsam utveckling. Samverkan inom ramen för BUS-överenskommelsen (Barn i behov av särskilt stöd) är ett viktigt forum som ska utvecklas och riktas mot gemensamma mål.

Nämnden ska under perioden stärka samarbete och samverkan med mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamheter, föreningsliv, polis och det förebyggande och uppsökande sociala arbetet. Syftet är att samverkan ska vara effektiv, samordnad och målinriktad samt säkerställa att resurser riktas där behoven finns.

Uppsökande och förebyggande arbete riktat mot barn och unga och deras familjer bedrivs i dag av förvaltningen inom det fältförlagda arbetet där fältassistenter verkar ute bland barn och ungdomar, inom ungdomsmottagningen, i form av öppna föräldrastödsprogram som erbjuds både av förskolan och av individ- och familjeomsorgens föräldrastöd och genom ej behovsbedömda stödsamtal för småbarnsföräldrar. Även de samhällsvägledare som riktar sig till nyanlända möter barn, unga och deras familjer. Förvaltningen ska under perioden inventera det befintliga förebyggande och uppsökande arbetet som pågår inom dessa verksamheter och säkerställa att resurser i form av kompetens och bemanning riktas mot de prioriterade målgrupperna och identifierade problemområden. Förvaltningen ska undersöka möjligheterna att öppna en familjecentral i samverkan med Region Stockholm.

Barn och unga som genom brister i uppväxtmiljön eller eget skadligt beteende riskerar att utvecklas ogynnsamt utreds utifrån gällande lagstiftning. Utredningen syftar till att ta reda på vilket behov av stöd och eller skydd barnet har. Barns förutsättningar för att klara skolgången uppmärksammas särskilt i utredningen och vid behov sätts insatser i samverkan med skolan in för att stabilisera skolgången. När ett barn placeras utanför hemmet ställer förvaltningen tydliga krav på skyddade boenden, jourfamiljer, HVB-hem, familjehem etc. så att barnets skolgång tillgodoses. Uppföljningen av placerade barn och unga är prioriterad, särskilt avseende skolgång. Ensamkommande barn och unga ges stöd som syftar till etablering i samhället och på arbetsmarknaden. Allvarssamtal inom 48 timmar med förstagångsförbrytare under 18 år dit polis, socialtjänst, föräldrar och den unge själv kallas in för.

Barn och ungdomar som kommer i kontakt med förvaltningen ska tillförsäkras delaktighet. Brukarmedverkan för barn och unga ska öka, bland annat genom Västernorrlandsmodellen. Barn som varit föremål för utredning och insatser intervjuas för att ta tillvara deras

erfarenheter av sin kontakt med förvaltningen. Resultatet av intervjuerna ligger till grund för vidare utvecklingsarbete.

Barnfamiljer som är aktuella hos socialtjänsten och lever under osäkra boendeförhållanden ges stöd av bolots och i vissa fall genom erbjudande om så kallat avtalat boende hos Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS Bostäder). Stödet syftar till att familjen ska få ett varaktigt och värdigt boende.

Vuxna med missbruk

Förvaltningens arbete med att minska missbruk och riskbruk i stadsdelsområdet sker i första hand genom stödinsatser till enskilda. Insatserna främjar förutsättningar för den enskilde att leva ett självständigt liv. Arbetet med målgrupperna samsjukliga, unga vuxna och kvinnor i missbruk är fortsatt prioriterade.

Förvaltningen arbetar utifrån metoden motiverande samtal och erbjuder stöd- och behandlingsinsatser inom de egna utförarverksamheterna baserade på evidensbaserade metoder samt anpassat boendestöd. Förvaltningens egna insatser anpassas efter målgruppens behov och sätts in i ett tidigt skede vilket minskar risken för att mer ingripande insatser behövs på längre sikt. Förvaltningen fortsätter att aktivt följa nyttjandegraden av egna öppenvårdsinsatser och anpassa och utveckla öppenvården i syfte att höja graden av nyttjande. Verksamheten ställer om från att ha utgått i från "boendetrappan" där den hemlöse stegvis ska flytta till allt mer självständiga boenden under rehabiliteringens gång, till att utgå ifrån vinsterna med modellen "bostad först". Samverkan med Region Stockholms beroendevård och psykiatri är av stor vikt för den enskilde. Användandet av samordnad individuell plan (SIP) är en viktig del i att skapa en sammanhållen vård för den enskilde. Förvaltningen kommer att se över och utveckla uppsökande arbete riktat till vuxna med missbruk.

Förvaltningens missbruksvård fortsätter att utveckla barn- och föräldraperspektivet. Vid handläggning av ärenden rörande vuxna med missbruksproblematik uppmärksammas om det finns barn och i förekommande fall initieras alltid ett samarbete med barn- och ungdomsenheten. Barn till föräldrar med missbruksproblematik erbjuds stödgrupper via barn- och ungdomsenheten.

Socialpsykiatri

Förvaltningen erbjuder stödinsatser som boendestöd och sysselsättning till personer som har någon form av psykisk och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Brukarinflytandet för ökad delaktighet inom socialpsykiatri är en prioriterad fråga. Förvaltningen ska undersöka och utveckla metoder för trygg hemgång vid utskrivning från psykiatrisk slutenvård.

Förvaltningen ska kartlägga olika vägar till arbete för målgruppen. Målet är att kunna göra individuella handlingsplaner för enskilda brukare. Insatser till personer som står långt från arbetsmarknaden fokuserar på återhämtning och hälsofrämjande insatser. I syfte att stödja brukarna i deras återhämtningsprocess fortsätter utförarverksamheten inom socialpsykiatri satsningen på Peer-support, en professionell kamratstödare med egen erfarenhet av psykisk ohälsa. Den öppna träfflokalverksamheten kommer att moderniseras för att bättre möta brukarnas behov och intressen. Metoden kollegial observation införs. Samarbete med brukar- och intresseorganisationer kommer att utvecklas.

Våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck

Personer inom stadsdelsområdet som är utsatta för våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck får stöd av Relationsvåldscentrum Sydväst. Verksamheten vänder sig även till de personer som utövar våld i nära relationer. Relationsvåldscentrum Sydväst drivs av Skärholmens stadsdelsnämnd på uppdrag Hägersten-Liljeholmens, Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnder. Relationsvåldscentrum Sydväst arbetar uppsökande och har informationsinsatser riktade mot andra relevanta aktörer. Arbetet utvecklas i samverkan med polis. Efter utredning kan våldsutsatta placeras på skyddat boende. Inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning fortsätter satsningen på att utbilda medarbetare inom verksamheterna i att uppmärksamma barn och vuxna som utsätts för våld i nära relationer eller hedersrelaterat våld och förtryck. Att sprida kunskap om kontaktvägar till Relationsvåldscentrum och bygga upp god samverkan med Relationsvåldscentrum är prioriterat.

Hemlöshet

Förvaltningen kommer under året att fortsätta bedriva ett intensivt arbete för att motverka hemlöshet genom såväl förebyggande åtgärder som nödvändiga insatser för enskilda. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden är en fortsatt prioriterad målgrupp. Barnens behov i dessa familjer uppmärksammas utifrån deras särskilt utsatta situation. Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetet med personer som är 65 år eller äldre, med eller utan missbruk, som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa.

Nämndens myndighetsutövande enheter samverkar kring det vråkningsförebyggande arbetet. Under året kommer de uppsökande insatserna riktade till hushåll som riskerar att förlora sin bostad att samlas på enheten för ekonomiskt bistånd där även budget- och skuldrådgivningen är organiserad. Förvaltningen bygger upp samarbetet med hyresvärdarna i stadsdelsområdet utifrån principen "en väg in". Detta samarbete ger förutsättningar för kunskapsutbyte om oriktiga hyresförhållanden.

Alla personer som beviljas tillfälligt boende av socialtjänsten får en individuell boendeplan som bland annat syftar till att undanröja de hinder som finns för den enskilde att komma vidare till eget boende. Under 2018 har det drivits utvecklingsprojekt riktade mot hemlöshet både på vuxnenheten och enheten för ekonomiskt bistånd. Erfarenheter från dessa projekt och kunskap om andra verksamma metoder ligger till grund för verksamhetsutvecklingen inom området.

Samhällsinformation till nyanlända

Utvecklingen av stödet till nyanlända fortgår under 2019 i samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen. Frågor om arbete och bostad har särskilt fokus. Projektet "Föreningsguider" i samverkan med Föreningen Midsommargården, Svenska Kyrkan, Röda Korset och SHIS syftar till att mobilisera befolkning och föreningsliv i nyanländas etablering. Förutsättningar och möjligheter för samverkan med det lokala näringslivet kommer att undersökas.

Stöd och service till funktionsnedsatta

Alla, oavsett funktionsförmåga ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Förvaltningen erbjuder individuellt anpassade stödinsatser till personer som har någon form av funktionsnedsättning i syfte att

alla invånare i stadsdelsområdet ska kunna leva ett självständigt liv och vara delaktiga i samhället. Kvinnor och män, flickor och pojkar med funktionsnedsättningar tillförsäkras behövt stöd och service i form av till exempel boendestöd, gruppboende, sysselsättning, daglig verksamhet och stöd till att få en anställning. Utredning och erbjudande om insatser utgår från den enskildes behov. Insatserna präglas av hög kvalitet, trygghet och delaktighet. Den enskilde deltar i framtagandet av sin egen genomförandeplan och har på så sätt inflytande över hur insatsen utförs. Barn med funktionsnedsättningar och barn som lever i familjer där den vuxne ansöker om stöd och service för funktionsnedsättning uppmärksammas och barnets rätt till delaktighet tillgodoses. Behovet av ledsagarservice för barn och unga vuxna med funktionsnedsättningar tillgodoses så att de regelbundet kan delta i fritidsaktiviteter.

De reviderade riktlinjerna för ledsagning och ledsagarservice tillämpas och om det sker några betydande förändringar i praxis på området återkopplas detta till stadsdelsnämnden.

Förvaltningens utförarverksamheter inom funktionsnedsättningsområdet bedriver ett aktivt utvecklingsarbete i syfte att öka brukarnas delaktighet och självständighet. Digitaliseringen inom verksamheterna fortgår. Stadsdelsförvaltningen fortsätter utvecklingsarbetet inom LUM-projektet MALK (Mätinstrument avseende livskvalité) och kommer att implementera det digitala verktyg som tas fram för de boende i grupp- och servicebostäder. Arbetssättet kvalitetsobservationer införs.

Verksamheterna uppmärksammar våldsutsatta och arbetar för att verksamheterna ska vara fria från våld.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov som har kunnat placeras under trygga förhållanden	100	100 %	Tertial
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats.	84 %	84 %	Tertial
 Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	92 %	Öka	År
 Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	94 %	Öka	År
 Andel brukare som trivs - funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	Fastställs 2019	År
 Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	25 %	25 %	År
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	42 %	42 %	Tertial
 Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	75 %	tas fram av nämnd	Tertial
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	78 %	78 %	År
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	80 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god		-	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol		-	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika		-	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak		-	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld		-	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen		-	År
 Antal vräkningar som berör barn	0	tas fram av nämnd	Tertial
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	92 %	92 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att barnskötare, socialsekreterare och medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds vidareutbildning och kompetensutveckling.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och civilsamhällets aktörer utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för brukare som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla stadsdelsnämnder ska inrätta lokala operativa samverkansforum för samverkan mellan skola, socialtjänst och polis.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med landstinget utveckla en stadsövergripande handlingsplan för att förebygga självmord.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda en komplettering av stadens relationsvårdcentrums verksamhet så att den även inkluderar stöd till barn som upplevt våld.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om det är möjligt att utveckla boendestöd inom missbruksområdet.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka möjligheter det finns och vilka insatser som skulle krävas, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten och inte våldsutövaren som bor kvar i det gemensamma boendet.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av riktlinjerna för hur socialtjänsten agerar när ett barn eller en ungdom stängs av från skolan med sikte på snabbare insatser.	2019-01-01	2019-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn avseende stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap.	2019-01-01	2019-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att införa kompetenshöjande insatser om könsstämpning genom att införa en särskild utbildning som riktas till personal inom skola, vård och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetssätt för att säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis ska hållas inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Invanarna i stadsdelsområdet lever ett självständigt liv utifrån sina förutsättningar

Beskrivning

Arbetssätt som ska leda till att målet uppnås inom individ- och familjeomsorgen:

- Likställighet och rättssäkerhet
- Förebyggande insatser
- Tidiga insatser
- Evidensbaserade metoder
- Barnrättsperspektivet
- Trygga en stabil skolgång
- Bryta omfattande skolfrånvaro
- Allvarssamtal inom 48 timmar med förstagångsförbrytare under 18 år dit polis, socialtjänst, föräldrar och den unge själv kallas
- Motverka psykisk ohälsa bland barn och unga i särskilt utsatta grupper
- Uppsökande arbete riktat mot vuxna missbrukare
- Samverkan med skola, förskola, fritidsverksamhet, elevhälsa, förebyggande och uppsökande verksamhet, polis, m.fl.
- Förebygga hedersrelaterat våld och förtryck
- Utveckla insatser för barn i våldsbejakande extremistiska miljöer och förebygga radikaliserings till våldsbejakande extremism
- Stöd till våldsutsatta och våldsutövare i nära relationer
- Förebyggande arbete mot spelmissbruk
- Tillgänglig budget- och skuldrådgivning
- Förebygga vräkningar
- Stöd till barnfamiljer i osäkra boendeförhållanden
- Intensiva insatser vid utskrivning från slutenvård
- Peer Support
- Arbetslivsriktade insatser för personer med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- Långsiktigt stöd till medarbetare som utsatts för hot eller våld i sin myndighetsutövning

Arbetsätt som ska leda till att målet uppnås inom verksamheter som ger stöd och service till personer med funktionsnedsättning:

- Sysselsättning, ett arbete att gå till eller studera.
- Ledsagning och personlig assistans ska vara flexibla insatser.
- Internt och externt samarbete för att säkerställa att likställighet och samordning fungerar
- Brukarperspektiv och barns delaktighet i handläggningen
- Öka den enskildes inflytande
- Motverka att det förekommer våld
- Säkerställa kompetenser för att förebygga, uppmärksamma och motverka målgruppens utsatthet för våld av närstående och ge anpassat stöd och skydd till de som är i behov av det
- Heminstruktörer för synskadade och hörselskadade
- Samarbeta med organisationer och föreningar som arbetar med funktionsnedsättnings- och tillgänglighetsfrågor
- Anpassa socialtjänstens handläggning, insatser och skyddsåtgärder så att alla, oavsett funktionsförmåga, kan tillgodogöra sig hjälpen
- Rekryteringen av uppdragstagare sker utifrån individens behov och att den enskilde ges möjlighet att tidigt kunna påverka vem som blir utsedd.

Förväntat resultat

Invånarna i stadsdelsområdet utvecklas utifrån sina förutsättningar, känner sig trygga och har en bra livskvalitet. Socialtjänsten uppmärksammar alla barn och vuxna som kan behöva stöd och erbjuder en modern, rättssäker och evidensbaserad socialtjänst i ett tidigt skede.

Alla barn i stadsdelsområdet har goda uppväxtvillkor och inget barn behöver uppleva våld eller förtryck. Barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver.

Personer med psykisk funktionsnedsättning får stöd att utifrån sina förutsättningar, delta i samhällets gemenskap och har ett arbete att gå till.

Vuxna och barn som är eller har varit utsatta för våld av närstående ges goda förutsättningar att kunna ta sig ur sådana relationer. Stödet till den enskilde vid övergrepp i rättsak gör att rättsprocessen obehindrat kan gå vidare.

Personer som får stöd och service utifrån funktionsnedsättning tillförsäkras integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap. Insatserna är lättillgängliga och individuellt utformade. Biståndshandläggningen är rättssäker och likställig.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel nyanlända kvinnor och män som får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att stadsdelsförvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet.	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Beställarenheten för funktionsnedsättning och socialpsykiatriska stödenheten ska undersöka metoder för trygg hemgång vid utskrivning från psykiatrisk slutenvård. Exempel på detta kan vara intensivt boendestöd under en period, eventuell i en särskild lägenhet och därefter långsiktig planering för den enskilde individen.	2019-01-01	2019-12-31
Beställarenheten för funktionsnedsättning ska i samverkan med teamet för Arbetsmarknadsåtgärder och socialpsykiatrins sysselsättning- och träfflokaler kartlägga olika vägar till arbete för målgruppen. Målet är att kunna göra individuella handlingsplaner för enskilda brukare.	2019-01-01	2019-12-31
Förvaltningen kommer under perioden att se över och utveckla uppsökande arbete för vuxna missbrukare.	2019-01-01	2019-12-31
Förvaltningen ska införa insatsen social insatsgrupp och i den mån det är lämpligt undersöka möjligheterna till att köpa insatsen från annan stadsdelsförvaltning.	2019-01-01	2019-12-31
Förvaltningen ska samla allt uppsökande arbete riktat till personer som riskerar att förlora sin bostad på enheten för ekonomiskt bistånd och där utveckla arbetssätt som utgår ifrån en mer klientcentrerad arbetsform.	2019-01-01	2019-12-31
Förvaltningen ska under perioden inventera det befintliga förebyggande och uppsökande arbetet som pågår inom verksamheterna och säkerställa att resurser riktas mot de identifierade målgrupperna för att nå målen.	2019-01-01	2019-03-31
Förvaltningen ska under perioden stärka samarbete och samverkan med mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamheter, föreningsliv, polis och det förebyggande och uppsökande sociala arbetet. Syfte är att samverkan ska vara effektiv, samordnad och målinriktad samt säkerställa att resurser riktas där behoven finns.	2019-01-01	2019-12-31
Förvaltningens dagliga verksamheter ska verka för att de brukare som kan och vill får ökade möjligheter till arbete eller studier. Verktygen för detta är samverkan med Jobbtorg, arbetsförmedling och näringsliv. Verksamheternas kontakter med det lokala näringslivet ska inventeras och möjligheterna till mer strukturerad och målinriktad samverkan ska undersökas.	2019-01-01	2019-12-31
Handläggningen av ekonomiskt bistånd ska anpassas så att alla kan förstå och medverka.	2019-01-01	2019-12-31
Se över och modernisera träfflokalsverksamheten	2019-01-01	2019-06-30
Stadsdelsförvaltningen ska i samverkan med brukarorganisationer inom funktionshinderområdet erbjuda en utbildning som riktare sig till personer med funktionsnedsättning rörande våld i nära relationer.	2019-01-01	2019-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska utveckla arbetssätt för att nå nyanlända kvinnor och män (egenbosatta, anhöriga och kommunanvisade) med erbjudande om samhällsvägledning.	2019-01-01	2019-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska, inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända, utveckla arbetssätt och aktivt vägleda de nyanlända i bostadsfrågor.	2019-01-01	2019-12-31
Utveckla och driva projektet Föreningsguider i samarbetet med Föreningen Midsommargården, Svenska kyrkan, Röda Korset och SHIS. Projektet vänder sig till nyanlända kvinnor och män, flickor och pojkar avseende etableringsskapande aktiviteter.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Unga i Hägersten-Liljeholmen får stöd i sitt vuxenblivande utifrån sina behov och levnadsmönster

Beskrivning

Ungdomsmottagningen, fältassistenter och öppen fritidsverksamhet ska arbeta förebyggande för att stärka skyddsfaktorer i ungas liv på både grupp- och individnivå.

Förväntat resultat

Den öppna fritidsverksamheten ska vara jämställd och jämlik så att alla känner sig välkomna i verksamheten. Unga deltar i planeringen av fritidsaktiviteter i hög utsträckning och upplever stor delaktighet. Besökarna i fritidsverksamheten är nöjda med verksamhetsutbudet och anser att det motsvarar deras behov. Ungdomar har god kännedom om fältassistenter, fritidsgårdarna och ungdomsmottagningen och vilken verksamhet de erbjuder. Den förebyggande verksamheten samarbetar med civilsamhället.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Den öppna fritidsverksamheten ska erbjuda fritidsaktiviteter riktad till unga med funktionsvariation både dagtid och kvällstid.	2019-01-01	2019-12-31
Fältassistenter ska erbjuda skolprogrammen YOLO och RoS till grundskolorna i stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-12-31
Fältassistenter ska stötta vuxna som vill nattvandera för att stärka tryggheten i stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska under perioden inventera det befintliga förebyggande och uppsökande arbetet som pågår inom verksamheterna och säkerställa att resurser riktas mot de identifierade målgrupperna för att nå målen.	2019-01-01	2019-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska under perioden stärka samarbete och samverkan med mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamheter, föreningsliv, polis och det förebyggande och uppsökande sociala arbetet.	2019-01-01	2019-12-31
Ungdomsmottagningen ska arbeta för att nå de målgrupper som vanligtvis inte deltar i verksamheten med särskilt fokus på att nå pojkar	2019-01-01	2019-12-31
Ungdomsmottagningen ska erbjuda alla grundskolor i stadsdelsområdet verksamhetsbesök för klasser i årskurs åtta.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

Trygghet, valfrihet och hög kvalitet

Äldreomsorgens insatser ska vara av hög kvalitet, ge trygghet och stärka den äldres förmåga att leva ett värdigt och självständigt liv. Alla verksamheter inom äldreomsorgen arbetar utifrån stadens värdegrund med fokus på de äldres självbestämmande, valfrihet och delaktighet i planeringen och utförandet av sina insatser. Grunden för en hög kvalitet är ett bra bemötande och lyhördhet för den äldres behov och önskemål, vilket också skapar trygghet, värdighet och delaktighet.

Den äldre har utifrån sitt biståndsbeslut möjlighet att välja utförare utifrån stadens valfrihetsmodell som omfattar hemtjänst, dagverksamhet, servicehus och vård- och omsorgsboende. Det finns verksamheter som drivs i såväl privat som i egen kommunal regi. Biståndshandläggaren informerar den äldre om valmöjligheten. Information om verksamheterna finns även på stadens webbsida där äldre och anhöriga kan jämföra olika utförare med varandra för att göra val som bäst passar den äldre.

Under 2019 ska äldreomsorgen särskilt prioritera och utveckla demensvården, stödet till anhöriga samt fortsätta arbetet med att säkerställa en likställig biståndsbedömning.

Utifrån brukarundersökningarnas resultat fortsätter verksamheterna med sitt kvalitets- och utvecklingsarbete för att öka den äldres nöjdhet och trygghet med äldreomsorgens insatser samt att den äldre i högre grad upplever att hen kan påverka hur hjälpen utförs.

God mat och en trevlig måltid

Maten och måltiden är ett prioriterat kvalitetsområde inom alla verksamheter. Stadens nya mat och måltidspolicy ska implementeras i äldreomsorgens verksamheter genom olika utbildningsinsatser. Äldreomsorgens dietist och måltidsombuden/kostombuden har en viktig roll i utvecklingsarbetet. Synpunkter om vad de äldre tycker om maten och måltiden ska inhämtas regelbundet för utveckling av måltidssituationen.

Utveckling av hemtjänsten

Många äldre vill bo kvar hemma så länge som möjligt och själva bestämma över sin vardag. Hemtjänsten möter brukare med olika behov, förutsättningar och svårigheter vilket ställer krav på en professionell och flexibel hemtjänst samt en ständig kompetensutveckling av medarbetarna.

Den kommunala hemtjänstens specialiserade hemtjänstgrupp ”demensgruppen” är Silviahems-certifierad sedan 2018. Vidareutbildning och utbildning av fler demensombud fortgår. Behov finns att även att profilera hemtjänsten till målgruppen äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk för ett tryggt och värdigt stöd i hemmet. En satsning på ökad kompetens behövs.

Hemtjänsten arbetar med att öka kontinuiteten genom att bemanningen planeras så att brukaren får hjälp av samma personal så långt som möjligt, vilket bidrar till att öka tryggheten. Utvecklingsarbetet kring ramtid, som syftar till att öka brukarnas inflytande i planeringen och utförandet av insatserna fortgår.

En stimulerande dagverksamhet

Dagverksamheten ska erbjuda en stimulerande och meningsfull dag med aktiviteter som kan passa både kvinnor och män samt vara utformad från deltagarnas individuella behov och önskemål. Ökade möjligheter till utevistelse och utflykter ska erbjudas.

Utveckling av stödet till anhöriga

Anhöriga erbjuds att delta i anhöriggrupper samt anhörigsamtal, råd och stöd av anhörigkonsulent. Utifrån stadens program för stöd till anhöriga har äldreomsorgen utarbetat rutiner för anhörigstödet. Rutinerna ska implementeras i alla verksamheter och utgöra basen för utvecklingsarbetet kring stödet till anhöriga samt vara till hjälp för anhörigkonsulent och anhörigombuden. Anhöriga ska erbjudas avlastning utifrån sina behov och önskemål.

Servicehus

Verksamheten ska liksom hemtjänsten arbeta med att öka kontinuiteten genom att bemanningen planeras så att brukaren får hjälp av samma personal så långt som möjligt, vilket bidrar till att öka tryggheten. Utvecklingsarbetet kring ramtid som syftar till att öka brukarnas inflytande i planeringen och utförandet av insatserna ska fortgå. Utgångspunkten är att personalen ska ha ett rehabiliterande synsätt för att så långt som möjligt ta tillvara den äldres egna resurser så att den äldre kan bibehålla sina funktioner.

Servicehusen är också mötesplatser och erbjuder olika aktiviteter, kulturupplevelser och social gemenskap för såväl de boende som för alla äldre i stadsdelsområdet.

Vård- och omsorgsboende

Den äldre som bor på vård- och omsorgsboende ska känna sig trygg, säker och erbjudas en meningsfull dag med olika aktiviteter och möjlighet till daglig utevistelse utifrån önskemål. På helgerna kommer ungdomar till vård- och omsorgsboendena och deltar i aktiviteter med de boende, vilket uppskattas av både de äldre och personalen. På Fruängsgården och Axelsbergs vård- och omsorgsboende har det äldre möjlighet till cykeltur med ”Side by side cykel”.

Teamarbetet med kontaktman, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut utgör grunden för att säkerställa en trygg och personcentrerad vård och omsorg för den äldre.

Välfärdsteknik i vården

Ett utvecklingsområde för ökad kompetens är att använda digital teknik. Digitala hjälpmedel kan bidra till ökad trygghet, självständighet och därmed en ökad livskvalitet för den äldre. Målet är att medarbetarna ska kunna använda digital teknik som stödjer den äldre i det dagliga arbetet. Äldreomsorgen har investerat i välfärdsteknik. En idé är att ge äldre stöd och hjälp att använda digitala verktyg/surfplattor för att till exempel göra inköp av matvaror på nätet och därigenom bidra till ökad självständighet.

Värmebölja

Perioder av hög temperatur kan vara påfrestande för hälsan, särskilt för äldre.

Äldreomsorgens verksamheter har en god beredskap för och kunskap om att hantera och tillgodose de äldres särskilda behov vid värmeböljor. Verksamheterna ska vara väl förberedda inför sommaren och följa folkhälsomyndighetens målgruppsanpassade råd för planering av vård och omsorg inför värmeböljor. Alla verksamheter har i uppdrag att inför sommaren planera och informera alla medarbetare om detta samt följa upp och återrapportera efter sommaren om behov av eventuella förbättringsåtgärder finns.

Rättssäker och likställig biståndsbedömning

Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likställig samt ha ett folkhälsoperspektiv.

Utredningar och behovsbedömningar baseras på den enskildes individuella behov, önskemål och resurser. Biståndshandläggarna skriver utredningar i stadens kartläggings- och bedömningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag för beslut. En intervjuguide används som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp. I guiden ingår även frågor som rör nutrition, hbtq och våld i nära relation. Beställarenheten äldre är hbtq-diplomerad.

Den uppsökande verksamheten och informationen ska ha fokus på de äldres boendesituation. Syftet är att nå ut med information till dem som kan behöva se över sitt boende och ge dem information om de möjligheter som finns att påverka sin boendesituation. En

informationsfolder har tagits fram av staden som ska användas i informationsarbetet. Biståndshandläggarna informerar också de äldre om mötesplatserna.

I januari 2018 trädde lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i kraft. Samverkansrutinerna syftar till att säkerställa en trygg och säker övergång från slutenvården till äldreomsorgen.

Modellen "Tryggt mottagande" med team av undersköterskor som möter upp och planerar hemgången efter sjukhusvistelse bidrar till ökad trygghet för den äldre. Verksamheten finansieras genom medel från äldreförvaltningen. Älvsjös stadsdelsförvaltning är anslutna till Hägersten-Liljeholmen stadsdelsförvaltningens team för "Tryggt mottagande". Chefskap och arbetsledning organiseras inom Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning, beställarenheten äldre.

Skype (videosamtal via datalänk) används och utvecklas för vårdplanering och samordnad individuell plan (SIP), vilket kan öka den äldres möjligheter till delaktighet samt att beställarenheten äldre kan ha en effektiv organisation. Utveckling av samordnad individuell plan (SIP) fortgår.

Äldreomsorgen och socialtjänsten har väl fungerande rutiner för samhandling för att säkerställa den individuella behovsbedömningen, när en person som har insatser från socialtjänsten fyller 65 år och ansvaret övergår till äldreomsorgen.

I syfte att förhindra vräkning av äldre samverkar beställarenheten äldre med social omsorg i förvaltningens vräkningsförebyggande arbete.

Kompetensutveckling

Målsättningen är att alla medarbetare ska erbjudas kontinuerlig kompetensutveckling utifrån sina behov och utifrån äldreomsorgens prioriterade områden såsom bemötande, demensvård, psykisk ohälsa, palliativ vård, anhörigstöd, samt ökade kunskaper i svenska. Staden har avsatt medel för ett språklyft i äldreomsorgen. Stadsdelsförvaltningarna kommer själva att kunna ansöka om medel för insatser. Äldreförvaltningen planerar också att erbjuda utbildningar och nätverk för språkbud, föreläsningar om att arbeta språkfrämjande samt en heltidsutbildning som kombinerar språk och vård.

Kompetensutveckling och stöd till äldreomsorgens ombud ska särskilt uppmärksammas under året. Utbildningsinsatser, strukturerade möten och regelbundna nätverksträffar för inspiration ska erbjudas.

För ökad kvalitets- och kompetensutveckling kring demensvården finns planer för Silviahemscertifieringen av Fruängsgården samt Silviadiplomering av några biståndshandläggare för en fördjupad demenskompetens. Flera demensombud kommer också att utbildas inom äldreomsorgens verksamheter. Alla medarbetare kommer att inbjudas till föreläsningar om äldre med psykisk ohälsa.

Alla yrkeskategorier erbjuds kompetensutveckling som syftar till att man i sin profession har kunskap om nya rön, aktuella styrdokument och rutiner kring äldreomsorgens prioriterade områden. Det kan vara genom webbutbildningar, föreläsningar och kurser.

Omvårdnadspersonalen erbjuds stadens undersköterskeutbildning som finns i fem steg i äldreförvaltningens regi. Interna utbildnings- och handledningsinsatser erbjuds bland annat kring basal hygien, dokumentation, mat och måltiden samt ergonomi och förflyttningsteknik.

Under våren anordnas inspirationsdagar för den legitimerade hälso- och sjukvårdens medarbetare.

Beställarenheten äldres kompetens- och utvecklingsarbete kring demensvården fortsätter i samverkan med kognitiva mottagningen på Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge. Kompetensutveckling kring äldre med psykisk ohälsa planeras. Biståndshandläggarna erbjuds också olika utbildningar utifrån sin profession som arrangeras av äldreförvaltningen. Arbetet i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndsbedömare fortsätter.

Det finns behov av ökade kunskaper kring digitala hjälpmedel och välfärdsteknik i vården. Ökade krav finns också på dokumentation och att arbeta i olika system vilket innebär behov av kontinuerlig kompetensutveckling i hanteringen av dessa.

Öppna mötesplatser för ökad gemenskap

Äldreomsorgen har fem öppna mötesplatser varav ett aktivitetscenter, som är öppna för alla äldre över 65 år i stadsdelsområdet. Genom Seniorhälsans verksamhet erbjuds ett välorganiserat och brett utbud av olika aktiviteter, dagsutflykter, kulturupplevelser och gemenskap. Äldreomsorgen fortsätter med sin särskilda satsning på kultur, som i år utökas från en vecka till en månad. Under september månad blir de olika kulturupplevelser i äldreomsorgens verksamheter. Äldre i stadsdelsområdet kommer också att inbjudas till kulturaktiviteter på mötesplatserna.

Äldreomsorgen samverkar bland annat med pensionärsorganisationerna, Trivselrådet vid aktivitetscentret och Svensk kyrkan för att utveckla mötesplatserna. Målsättningen är också att gemensamt försöka nå äldre som känner sig ensamma och isolerade för att erbjuda dem möjlighet till social gemenskap och mänskliga möten. Förvaltningen ska tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Älvsjö utreda möjligheterna för öppethållande vid storhelger och på sommaren.

Äldre ska inbjudas till sopplunch.

Många äldre har stora kunskaper och vill vara med och hjälpa till. Äldreomsorgen vill gärna ta tillvara denna resurs och se om det finns intresse att bygga upp någon form av volontärverksamhet.

Trygga och tillgängliga bostäder

Målsättningen är att äldre ska ha ett tryggt och tillgängligt boende. Tillgängliga bostäder med närhet till service och kommunikationer ökar den äldres möjligheter till ett aktivt och självständigt liv.

Stadsdelsnämnderna har i uppdrag att årligen ta fram regionvisa äldreboendeplaner för behovsinventering, planering och förslag, i samverkan med Micasa och äldrenämnden. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ingår tillsammans med Skärholmens och Älvsjö stadsdelsnämnd i Västra Söderort. Regionernas äldreboendeplaner ligger till grund för stadens gemensamma boendeplanering, såsom utbyggnad av nya vård- och omsorgsboende, fler seniorboenden och behov av omstruktureringar. Det finns också behov av värdigt boende för personer med psykisk ohälsa och äldre hemlösa.

Boendeplaneringen är en utmaning och viktig strategisk fråga både utifrån ett behovsperspektiv och ett resursperspektiv. Under de närmaste åren minskar antalet äldre över 85 år för att därefter öka kraftigt. Under denna ”mellanperiod” finns risk för överkapacitet av

servicehuslägenheter och vård- och omsorgsboende. I Hägersten-Liljeholmens stadsdelsområde finns i dagsläget ett 40-tal tomma servicehuslägenheter främst på Fruängsgårdens servicehus. Även vid vård- och omsorgsboende finns tomma lägenheter, där ett våningsplan på Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende håller stängt.

I stadsdelsområdet finns många bostäder som saknar hiss eller är otillgängliga på annat sätt. Det innebär att många äldre ansöker om att få flytta till ett servicehus i området där man redan bor. En otillgänglig bostad är dock inte ett tillräckligt skäl för att beviljas servicehusboende. Genom att skapa flera seniorboenden skulle fler äldre få möjlighet att flytta till en tillgänglig och anpassad bostad, när man själv så önskar.

Uppföljning och kvalitetsutveckling

Under 2019 genomförs verksamhetsuppföljning vid vård- och omsorgsboenden samt dagverksamheter enligt stadens planering, mallar och rapportering. Verksamheter som omfattas är Axelsbergs vård- och omsorgsboende, Axcgårdens vård- och omsorgsboende, Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende och Solkattens demensdagverksamhet, som drivs i egen regi samt Åsengårdens vård- och omsorgsboende som drivs på entreprenad. Förvaltningen genomför liksom tidigare år oanmälda nattbesök på dessa vård- och omsorgsboenden.

Biståndshandläggarna gör individuppföljningar som ska säkerställa att den enskilde får sina beviljade insatser utifrån sina individuella behov. Beställarenheten äldre genomför även kvalitetsuppföljning på individnivå för dem som bor vård- och omsorgsboende.

Kvalitetsuppföljning med egna kvalitetsobservatörer i verksamheten genomförs bland annat kring bemötande, matsituationen och omvårdnaden.

Journalgranskningar och uppföljning av hälso- och sjukvårdsinsatser görs kontinuerligt av medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och äldreomsorgens processledare med fokus på den palliativa vården och nutritionsprocessen.

Årliga brukarundersökningar genomförs inom äldreomsorgen, vilka omfattar dagverksamhet, hemtjänst, servicehus och vård- och omsorgsboende. Brukarundersökningarna analyseras utifrån ett kvalitets- och jämställdhetsperspektiv för en ökad brukarnöjdhet och kvalitet i äldreomsorgens verksamheter. Äldreomsorgen har särskilt uppmärksammat att det är viktigt att dagverksamheten erbjuder aktiviteter som passar både kvinnor och män samt utifrån den enskildes individuella behov och önskemål.

Enheterna arbetar med att förbättra och utveckla sina verksamheter genom att analysera och ta tillvara resultaten från brukarundersökningar, inkomna synpunkter och klagomål från brukare och anhöriga, verksamhets- och kvalitetsuppföljningar, granskningar, avvikelser och eventuella utredningar enligt lex Sarah och lex Maria. Det systematiska kvalitetsarbetet ska fortsätta att utvecklas. Resultatdialog ska genomföras med avdelningschef och enhetschef för uppföljning av resurser, kvalitet, medarbetarnas kompetensutveckling och arbetsmiljö. Nya idéer och goda exempel ska tas tillvara och inspirera till att utveckla den egna verksamheten. Enheterna ska uppmanas att delta i stadens kvalitetsutmärkelse. Inom förvaltningen finns flera medarbetare som är utbildade examinatorer och som kan stötta enheterna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	70 %	70 %	År
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	57 %	57 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	85 %	85 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	76 %	76 %	År
 Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	81 %	81 %	År
 Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	87 %	87 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	92 %	92 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	84 %	84 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	81 %	81 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod		Fastställs 2019	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilde äldres behov och perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31
 Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Äldre får insatser av hög kvalitet som ger trygghet, valfrihet och stärker förmågan att leva ett värdigt och självständigt liv.

Beskrivning

Alla äldre som har biståndsbedömda insatser har genom utförarenheterna en utsedd kontaktman med uppdrag att samordna insatserna kring den äldre. Tillsammans med den äldre upprättar kontaktmannen en genomförandeplan för att säkerställa hur den äldre vill att insatserna ska utföras. Utgångspunkten är att personalen ska ha ett rehabiliterande synsätt för att så långt som möjligt ta tillvara den äldres egna resurser så att den äldre kan bibehålla sina funktioner.

Förväntat resultat

- Äldre känner sig trygga och är nöjda med äldreomsorgen samt tycker att de är delaktiga och kan påverka planeringen och utformningen av sin äldreomsorg. Att årsmålen uppfylls.
- Äldres förmåga att leva värdigt och självständigt stärks.
- Kvinnor och män har likvärdig äldreomsorg.
- Äldre med insatser har inflytande över insatsernas utförande.
- Äldres välbefinnande och nöjdhet ökar med bättre mat och en trevlig måltid.
- Äldres kunskap om möjligheten att påverka och planera sin boendesituation ska öka.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Biståndshandläggarna vid beställarenheten äldre ska genomföra kollegiala aktgranskningar av ramtidsbeställningar för hemtjänst för att säkerställa en mer likställig biståndsbedömning.	2019-01-01	2019-12-31
Förvaltningen ska tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Älvsjö utreda möjligheterna för öppethållande på aktivitetscenter vid storhelger och på sommaren.	2019-01-01	2019-12-31
Stadens nya mat och måltidspolicy ska implementeras genom utbildningsinsatser för måltidsombuden och medarbetarna.	2019-01-01	2019-12-31
Äldre ska inbjudas till sopplunch på mötesplats/aktivitetscentret.	2019-01-01	2019-12-31
Äldreomsorgen vill ta tillvara äldres kunskaper och engagemang och ska tillsammans med pensionärsorganisationerna och civilsamhället undersöka möjligheterna att bygga upp en volontärverksamhet i stadsdelen.	2019-01-01	2019-12-31
Äldreomsorgens medarbetare ska genomföra webbutbildningarna om demens för "Stjärnmärkning".	2019-01-01	2019-12-31
Äldreomsorgens rutiner för anhörigstödet ska implementeras i alla verksamheter och utgöra basen för utvecklingsarbetet.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Äldre som bor på särskilda boendeformer får en god hälso- och sjukvård som är trygg, säker och förebyggande

Beskrivning

Teamarbetet med kontaktman, sjuksköterska, arbetsterapeut och sjukgymnast/fysioterapeut utgör grunden för att säkerställa en trygg och personcentrerad vård och omsorg för den boende.

Alla boende erbjuds riskbedömningar som syftar till att förebygga undernäring, trycksår och fallolyckor samt att den äldre har en god munhälsa.

Förväntat resultat

- De äldre får en trygg och säker hälso-och sjukvård.
- De boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuds individuella riskbedömningar samt att årsmålen uppfylls.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel boende som erbjuds munbedömning, enligt ROAG.	90 %		År
Andel boende som erbjuds riskbedömning för fall.	90 %		År
Andel boende som erbjuds riskbedömning för trycksår.	90 %		År
Andel boende som erbjuds riskbedömning för undernäring.	90 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
De boende på servicehus och vård- och omsorgsboende ska erbjudas bedömning av behov av inkontinenshjälpmedel enligt bedömningsinstrumentet Nikola för att säkerställa individuellt anpassade inkontinenshjälpmedel.	2019-01-01	2019-12-31
Verksamhetschef ska säkerställa att en vårdplan upprättas för vård i livets slut.	2019-01-01	2019-12-31
Verksamhetschef ska säkerställa att registrering genomförs i BPSD-registret. (BPSD) Beteendemässig och Psykiska Symtom vid Demens.	2019-01-01	2019-12-31
Äldreomsorgens legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen ska inbjudas till inspirationsdagar om yrkesrollernas ansvar och uppdrag.	2019-01-01	2019-02-28

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Stadsdelsnämnden har en god samverkan med det lokala näringslivet och tar tillsammans med Stockholm Business Region AB fram en lokal näringslivsanalys i syfte att utveckla arbetet. Samverkan är särskilt prioriterad i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

Samarbetet med trafiknämnden resulterar i att gång- och cykelplanerna kan genomföras. Stadsdelsnämndens egna gångvägar och parkvägar är tillgängliga och snöröjningen fungerar väl.

Nämndens verksamheter arbetar medvetet med att minska mängden avfall, särskilt plast och matavfall. Verksamheterna arbetar även medvetet med att genomföra energibesparande åtgärder.

Stadsdelsnämndens samarbete med stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden är gott och ger den samhällsservice som invånarna behöver i form av parker, förskolor och bostäder med särskild service. För att säkerställa att vård- och omsorgsbehovet kan tillgodoses ska boendeplaner tas fram regionvis. Boendeplanerna ska ligga till grund för den stadsövergripande planeringen av grupp- och servicebostäder samt äldreomsorgens boendeplanering.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Det ska vara tryggt, enkelt och attraktivt att driva företag i stadsdelsområdet. För att möjliggöra detta ska nämnden utveckla tydliga former för dialog och samverkan med näringslivet och Stockholm Business Region AB. Nämnden ska underlätta för företagare som

vill eller behöver ha kontakt med staden och vara behjälplig i att hitta rätt kontaktvägar. Nämnden ska samverka med kommunstyrelsen och Stockholm Business Region AB i framtagandet av en lokal näringslivsanalys. Samverkan som rör trygghetsfrågor är särskilt prioriterad och aktörer som handlare, centrumägare och fastighetsägare har en betydande roll i platssamverkan och trygghetsinventeringar.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	33 %	Tas fram av nämnd/styrelse	År

Nämndmål:

Näringslivet i Hägersten-Liljeholmen har goda förutsättningar för att bedriva sin verksamhet

Beskrivning

Samverkan med näringslivet ger en uppdaterad bild av vilka lokala förutsättningar som finns i stadsdelsområdet och kan på så vis ge vägledning kring vilka åtgärder som kan underlätta näringsidkare att bedriva verksamhet.

Förväntat resultat

Näringsidkare kan bedriva sin verksamhet tryggt och säkert i stadsdelsområdet. Stadsdelsnämnden har god kännedom om det lokala näringslivet och det finns tydliga och välfungerande samverkanstrukturer. Det etableras näringslivsråd i stadsdelsområdet. Näringslivsanalys görs i samarbete med Stockholm Business Region AB.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avdelningen för samhällsplanering ska i samarbete med Stockholm Business region AB utveckla former för näringslivsdialog och genomföra dessa.	2019-01-01	2019-12-31
Avdelningen för samhällsplanering ska inrätta näringslivsråd i stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

Stadsdelsområdet fortsätter att växa och antalet invånare ökar. Nämnden ska i samverkan med facknämnderna se till att samhällsfunktioner som förskola, gruppboheter och boende för äldre byggs ut i rätt takt så att stadens invånare har tillgång till samhällsservice av hög kvalitet.

I samband med exploateringsprojekt innehållande bostäder ska nämnden uppmärksamma behovet av bostäder med särskild service och undersöka möjligheten till att vika en viss andel bostäder i varje projekt till lägenheter med särskild service tillsammans med exploateringsnämnden. För tillfället pågår produktion av två gruppboheter och en servicebostad. Samtliga beräknas klara i början av 2020. Stadsdelsnämnderna samverkar i regionerna och tar årligen fram ett gemensamt förslag till boendeplan för äldre respektive

personer med funktionsnedsättning som ligger till grund för stadens övergripande boendeplanering. Äldreboendeplanen är ett underlag för att klargöra behovet av vård- och omsorgsboende, servicehus och seniorboende med aktivitetscenter för äldre på kort och lång sikt i syfte att säkerställa en trygg boendesituation för målgruppen. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd ingår tillsammans med stadsdelsnämnderna Älvsjö och Skärholmen i regionen Västra Söderort. Micasa har under 2018 inventerat Fruängsgårdens servicehus avseende fastighetens skick och standard. Inventeringen visar på ett omfattande behov av större underhållsarbete som ex. stambyte. Micasa kommer att upprätta en åtgärdsplan som får ingå i den fortsatta boendeplaneringen. Förslag till äldreboendeplan kommer att redovisas till stadsdelsnämnderna i april för beslut. Förslag till boendeplan för särskilt boende för personer med funktionsnedsättning enligt LSS och SoL redovisas till stadsdelsnämnden i februari.

Stadsdelsförvaltningen ska medverka till stadens fortsatt höga utbyggnadstakt av förskolor. För att säkerställa att antalet förskoleplatser motsvarar behovet ska nämnden ha ett nära samarbete med såväl exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden som SISAB och utbildningsnämnden tidigt i planeringsprocessen. Genom att delta i detaljplaneprocessen kan nämnden bevaka att ett tillräckligt antal förskoleplatser tillförs vid bostadsbyggnadsprojekt. Nämnden ska delta aktivt i SAMS-arbetet och tillvarata möjligheter till samplanering av förskolelokaler och skolor då det bedöms lämpligt. För att försäkra att nämnden kan tillgodose barnomsorgsgarantin ska lokala prognoser för behov av förskoleplatser fortsätta tas fram. Under 2019 kommer tre förskolor att öppnas: Fiberpennan (Midsommarkransen), Syllen (Liljeholmen) och Bryggan (Gröndal).

Förskolans gårdar har en central roll i förskoleverksamheten och ska ha hög kvalitet i både utformning, material och lekredskap. Nämndens förskolegårdar är utformade för att bjuda in till rörelse, lek och pedagogiska aktiviteter. Nämnden eftersträvar gröna förskolegårdar som har en välplanerad kombination av hårdgjord yta och grönyta.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Invånarna i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till god samhällsservice

Beskrivning

Stadsdelsnämnden gör årliga boendeplaner för bostäder med särskild service och äldres boende tillsammans med Skärholmens och Älvsjö stadsdelsnämnder. Nämnden deltar i SAMS-arbetet och samverkan med berörda facknämnder. Lokala prognoser för behovet av förskoleplatser görs av nämnden.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden har god kännedom om stadsutvecklingen på kort och lång sikt och har en god samverkan med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden angående behovet av förskolor och bostäder med särskild service. Nämndens prognoser av det framtida behovet av förskoleplatser är träffsäkra och leder till att barnomsorgsgarantin kan hållas. Nämnden medverkar till att fler grupp- och servicebostäder planeras.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnden ska samverka med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att säkerställa att behovet av förskolor och bostäder med särskild service tillgodoses.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

Stadsdelsrådets parkvägar ska ha hög framkomlighet och på så vis bidra till att personer med funktionsvariation kan ta sig fram i staden. Vid planering av nya parkvägar ska tillgänglighet alltid vara en viktig faktor och vid upprustning av befintliga parkvägar ska möjligheten att förbättra tillgängligheten ses över. Nämnden ska samverka med trafiknämnden i genomförandet av stadens gång- och cykelplan.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	86 %	86 %	Halvår

Nämndmål:

Parkvägar i Hägersten-Liljeholmen har god framkomlighet

Beskrivning

Genom uppföljning av drift och skötsel kontrolleras att parkvägarna sköts enligt avtal och på så vis säkerställer den fysiska tillgängligheten.

Förväntat resultat

Parkvägarna är tillgängliga och tillfälliga hinder avhjälpas inom rimlig tid. Snöröjning och halkbekämpning är effektiv och sker smidigt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avdelningen för samhällsplanering ska samverka med trafiknämnden i genomförandet av gångplanen och cykelplanen i enlighet med framkomlighetsstrategin.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter använder i första hand miljöanpassade transporter

Beskrivning

Resor i tjänsten sker enligt stadens resepolicy. Elcyklar har köpts in under 2018 för transporter i närområdet. Förvaltningens fordon byts ut till elbilar i samband med att leasingkontrakt förnyas.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens transporter sker med miljövänliga fordon enligt nämndens resepolicy.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ersätta befintliga bilar då avtalet löper ut under året, med elbilar där det är möjligt.	2019-01-01	2019-12-31
Genom informationsinsatser säkerställa att de enheter som berörs tankar förnyelsebart drivmedel när detta finns att tillgå på tankstationerna.	2019-01-01	2019-12-31
Verksamheternas medarbetare ska göra klimatsmarta tjänsteresor.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Nämnden erbjuder ett modernt och attraktivt utbud av kultur i förskoleverksamhet, äldreomsorg och i stöd och service för personer med funktionsnedsättning.

Nämnden fattar beslut om verksamhetsbidrag till lokala föreningar.

För att främja stadsdelsnämndsområdets sverigefinländares möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige kommer förvaltningen under året att erbjuda ett antal aktiviteter tillsammans med stadsdelsförvaltningarna i Älvsjö och Skärholmen.

Förskolorna planerar sina verksamheter i enlighet med förskolans läroplan så att barnen ges möjlighet att utveckla motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning. Verksamhetens innehåll ska stimulera till lek och fysisk aktivitet, både i planerad miljö inom- och utomhus och i naturmiljö.

De personer som bor i gruppboende erbjuds möjlighet till regelbunden fysisk aktivitet.

Nämndens fritidsgårdar och fältassistenter ska verka för att främja fysisk aktivitet bland stadsdelsområdets ungdomar. Det görs bland annat genom samverkan med civilsamhället och andra förvaltningar.

När stadsdelsområdets parker utvecklas ska hänsyn tas till att främja fysisk aktivitet. Utveckling av fler utegym är ett av de vanligaste önskemålen i inkommande medborgarförslag och under året ska ett utegym i Gröndal upprustas och utvecklas utifrån ett tidigare medborgarförslag.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar som deltar i föreningsliv		-	År
 Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	74 %	74 %	År
 Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter	75 %	75 %	År

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang

Beskrivning

Kulturaktiviteter genomförs i nämndens verksamheter samt genom bidragsgivning till lokala föreningar.

Förväntat resultat

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang.

Kommentar

Budgeten för verksamhetsbidrag och arrangörsstöd till lokala föreningar höjs från 0,5 mnkr 2018 till totalt 0,7 mnkr för 2019. En översyn av nämndens instruktioner för bidragsgivning till lokala föreningar kommer att ses över under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska utforma ett gemensamt ställningstagande för ett likvärdigt arbete med kultur för och med barn i förskolorna i Hägersten-Liljeholmen.	2019-01-09	2019-12-31
Genomförande av Trekantens dag tillsammans med samarbetspartners, lokala föreningar och näringsliv.	2019-01-08	2019-07-01
Äldreomsorgen ska genomföra särskilda satsningar på kulturupplevelser i verksamheterna under september månad.	2019-01-08	2019-12-31
Översyn av riktlinjerna för verksamhetsbidrag	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Stadsdelsnämndens verksamheter ska under året arbeta för att sänka energiförbrukningen, hantera avfall resurseffektivt och fortsätta arbetet mot en giftfri förskola.

Förhindra uppkomsten av avfall och spridning av mikroplaster

Nämndens verksamheter ska arbeta för att förebygga uppkomsten av avfall och det avfall som förekommer ska sorteras enligt avfallshierarkin. Användningen av plast ska minska i alla verksamheter och engångsartiklar i plast ska undvikas i den mån det är möjligt. I de fall det finns förutsättningar ska verksamheterna återbruka de artiklar och produkter som är i gott skick men som inte längre används. Verksamheterna ska undersöka möjligheten att ersätta produkter av plast med andra material. I alla lokaler där det finns förutsättningar ska det finnas möjlighet att återvinna matavfall. Nämnden ska se över möjligheten att minska spridningen av mikroplaster genom att installera filter i tvättmaskiner och se över rutiner för hantering av mikroplaster i verksamheterna. För att minska spridningen av plast och andra för naturen skadliga material ska renhållningen i stadsmiljön prioriteras. Genom en rimlig tömningsfrekvens av sopkärlen i parkmark förhindras spridningen av skräp och sopor i naturen.

Beredskap inför klimatförändringar

För att ha god beredskap för klimatrelaterade händelser ska nämnden beakta risken för bland annat värmeböljor och skyfall i planeringen av nya parkmiljöer, förskolor och andra verksamheter. I befintliga miljöer ska nämnden se över möjligheten att göra åtgärder som ökar stadsmiljöns tålighet för klimatrelaterade händelser och kapaciteten för hantering av dagvatten. För att skapa en god livsmiljö i stadsdelsområdet ska den biologiska mångfalden värnas i så väl planering som i drift, bland annat genom ekosystemtjänster och att erbjuda stadsodling tillsammans med trafiknämnden.

Energieffektivisering

För att bidra till att minska stadens totala klimatpåverkan ska nämnden arbeta aktivt för att öka energieffektiviteten i verksamheterna. För att möjliggöra att genomföra större åtgärder ska nämnden ansöka om klimatinvesteringsmedel. Arbetet ska ske i nära samarbete med de nämnder och bolag som äger och förvaltar verksamhetslokalerna: fastighetsnämnden, kommunala bostadsbolag, Micasa och SISAB. Åtgärder som ökar energieffektiviteten är bland annat byten av belysning, tvättmaskiner, torkskåp, köksutrustning och installation av frånvaro-/närvarostyrning av belysning. Nämnden ska ställa krav på att nya förskolor byggs med miljöklass silver eller motsvarande.

Kemikaliesmart verksamhet

Nämndens upphandlade bygg- och anläggningsentreprenörer ska i den mån upphandlat avtal tillåter använda sig av Byggvarubedömningen eller motsvarande system för att säkerställa att kemikaliesmarta material används. Förskoleverksamheten ska fortsätta att arbeta för en kemikaliesmart och giftfri verksamhet och ska genomföra åtgärder enligt nivå 2 i kemikaliecentrums vägledning.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	76,92 %	75%	År
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	100%	År
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60 %	50%	År
 Köpt energi (GWh)	3,4 GWh	1735 GWh	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter gör medvetna val för att ta ansvar för miljön

Beskrivning

Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall, minska användningen av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor. Förskolorna ska genomföra åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola.

Förväntat resultat

Användningen av plast i verksamheterna minskar. Matavfall återvinns i hög grad där det är möjligt. Avfall som uppstår ska tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin. Energiförbrukningen i förvaltningen minskar. Alla förskolor uppnår nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna ska genomföra åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2019-01-01	2019-12-31
Verksamheterna ska arbeta aktivt för att minska energiförbrukningen i verksamheten.	2019-01-01	2019-12-31
Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall.	2019-01-01	2019-12-31
Verksamheterna ska förebygga uppkomsten av avfall.	2019-01-01	2019-12-31
Verksamheterna ska minska användningen av plast.	2019-01-01	2019-12-31
Verksamheternas medarbetare ska göra klimatsmarta tjänsteresor.	2019-01-01	2019-12-31

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Stadsdelsnämnden bidrar till inriktningsmålet "En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden" genom att verksamheten drivs inom givna ekonomiska ramar och uppfyller uppsatta mål. En god ekonomisk hushållning skapar trygghet och kontinuitet. Nämnden uppnår en ekonomi i balans genom systematisk styrning och uppföljning av verksamhet för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattepengarna samt genom att säkerställa en effektiv lokalförsörjning.

Förvaltningen arbetar hälsofrämjande genom handlingsplanen "Hållbart arbetsliv". Huvuduppdraget för projektet är att skapa en systematik kring hållbar arbetshälsa genom tre perspektiv: hälsofrämjande, förebyggande och efterhjälpande. Målet är att sänka sjukfrånvaron och höja medarbetarnöjdheten - detta ska öka nytta och kvaliteten för stadsdelens medborgare. Förvaltningen är en attraktiv och ansvarstagande arbetsgivare med medarbetare som är professionella och engagerade.

Ett av nämndens uppdrag är att utveckla sin innovationsförmåga och arbeta systematiskt med att sprida och ta till sig goda exempel på effektiva arbetsätt. Ett viktigt sätt att få in ny kunskap och nya idéer i verksamheterna är att delta i projekt med andra parter, vilket kan ge kompletterande finansiering men även möjlighet att utveckla nya lösningar och främja nya innovationer. Deltagande i olika samverkansföretag är ett sätt att utveckla innovationsförmågan.

Nämnden ska uppfylla målet om innovation bland annat genom att ta tillvara på de idéer om utveckling som kommer från medborgare, exempelvis genom medborgarförslag. Chefer uppmuntrar till nya idéer och lösningar för verksamhetens utveckling och effektivitet. Förvaltningens verksamheter ska vara smarta och uppkopplade. Ny teknik och digitalisering ska användas för att effektivisera och utveckla förvaltningens verksamheter.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Stadsdelsnämnden bidrar till inriktningsmålet genom att ha en god ekonomisk hushållning och långsiktigt hållbara finanser. Förslaget till budget utgår från stadens resursfördelningssystem och från att kommunfullmäktiges prioriteringar ska få genomslag i nämndens budget. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det förväntade behovet och inte utifrån faktiska kostnader. I fördelningen inkluderas samtliga löpande kostnader för att bedriva en verksamhet, inkluderat personal, lokaler, administration och övriga kostnader. Budgethållning är en förutsättning för kvalitet och stabilitet i verksamheten. Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten.

Prognossäkerheten är central i arbetet med att uppnå budgethållning. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertiärrapporter och analyserar då kostnader och intäkter som underlag för prognos på årsutfallet. Vid befarade underskott vidtas åtgärder omedelbart och verksamheten anpassas utifrån de nya förutsättningarna. En förutsättning för detta är att prognoserna görs så säkra som möjligt. Åtgärder för att öka prognossäkerheten pågår kontinuerligt i form av utbildningsinsatser, information om aktualiserade rutiner för månadsbokslut och prognosarbetet samt dialog om prognosvariationer med enheterna för att få säkrare signaler om det ekonomiska läget.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertiärrapporter.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens avdelningar ska utifrån sina verksamheter utforma ledningsrapporter i syfte att utveckla arbetet med uppföljning och dialog om verksamheternas resultat.	2019-01-01	2019-12-31
Prognosuppföljning	2019-01-01	2019-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Innovation

Stadsdelsnämnden stödjer den verksamhetskultur inom utförarverksamheterna inom funktionshinderområdet som uppmuntrar innovationer och nytänkande. Brukarens självständighet och oberoende är i fokus för kvalitetsutvecklingen. Under 2019 kommer implementeringen av digitala verktyg och annan välfärdsteknologi att fortgå. Förvaltningen följer noga utvecklingen inom individ- och familjeomsorgen.

Stadsdelsnämnden ska också utreda riktlinjerna och rutinerna kring medborgarförslag för stadsmiljöfrågor för att förbättra hanteringen av dessa.

I samband med skolplattformens införande inom förskolan fortsätter utvecklingen av arbetssätt kopplat till barnens digitala lärande och digitala verktyg. Satsningar har genomförts och fortsätter under året för att öka tillgången till digitala verktyg i verksamheterna. Förskoleavdelningen kommer att utveckla sina arbetssätt och rutiner för att stärka det kollegiala lärandet. Rutiner för att kontinuerligt identifiera och synliggöra goda exempel inom verksamheterna ingår i arbetet.

Äldreomsorg

Digitala hjälpmedel kan bidra till ökad trygghet, självständighet och därmed en ökad livskvalitet för den äldre. Äldreomsorgen har investerat i välfärdsteknik. En idé är att ge äldre stöd och hjälp att använda digitala verktyg/surfplattor för att till exempel göra inköp av matvaror på nätet och därigenom bidra till ökad självständighet.

HR

Förvaltningen arbetar hälsofrämjande genom handlingsplanen ”Hållbart arbetsliv”. Huvuduppdraget för projektet är att skapa en systematik kring hållbar arbetshälsa genom tre perspektiv: hälsofrämjande, förebyggande och efterhjälpande. Målet är att sänka sjukfrånvaron och höja medarbetarnöjdheten - detta ska öka nytta och kvaliteten för stadsdelens medborgare.

Kompetensförsörjningsprocessen ger stöd i arbetet med att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser sker ofta i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer

Lokalförsörjning

Nämnden ska arbeta aktivt med att öka energieffektiviteten i verksamhetslokalerna genom att göra investeringar och åtgärder med hjälp av klimatinvesteringsmedel och på så sätt minska driftkostnaderna. Samutnyttjande av lokaler ska uppmuntras om det är förenligt med verksamheten. Nämnden ska även arbeta för ett mer effektivt nyttjande av befintliga lokaler,

bland annat genom att i högre utsträckning samutnyttja lokaler mellan verksamheter som bedrivs vid olika tidpunkter. I syfte att öka resurseffektiviteten ska nämndens lokalanvändande kartläggas och sedan anpassa det efter faktiska behovet. Nämndens lokaler ska vara fysiskt tillgängliga i hög utsträckning, särskilt i de lokaler där invånare och brukare vistas.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	82	82	År
 Andel elektroniska inköp	65 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	100 %	tas fram av nämnd	Tertial
 Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %	87%	År
 Index Bra arbetsgivare	85	85	År
 Sjukfrånvaro	7,5 %	tas fram av nämnd	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,5 %	tas fram av nämnd	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av resursfördelningssystem inom funktionshindersområdet	2019-01-01	2019-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2019-01-01	2019-08-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden erbjuder bra möjligheter till utveckling av arbetssätt, kompetens och karriärmöjligheter.

Beskrivning

Kompetensförsörjningsprocessen ger stöd i arbetet med att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser sker ofta i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

Kommentar

För att stärka ledarskapet och chefsförsörjningen ska chefer vid behov genomgå stadens chefsutvecklingsprogram och andra behovsprövade chefs- och ledarutbildningar. För att ytterligare stärka chefs- och kompetensförsörjningen krävs även en strukturerad successionsplanering inom förvaltningen.

Som ett led i att utveckla arbetet med den långsiktiga kompetensförsörjningen ska stadens strukturerade kompetensförsörjningsprocess följas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utveckla arbetet med chefsförsörjning	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens lokaler är ändamålsenliga samt yt- och energieffektiva

Beskrivning

Stadsdelsnämnden ska verka för att energiförbrukningen inom nämndens verksamheter minskar. Samutnyttjande av lokaler ska eftersträvas och lokalanvändandet ska kartläggas.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden har tillgång till lokaler som motsvarar det faktiska behovet och energiförbrukningen i dessa minskar. Nämndens lokaler är tillgängliga och välplanerade.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avdelningen för samhällsplanering ska ansöka om klimatinvesteringsmedel i syfte att öka energieffektiviteten i nämndens lokaler	2019-01-01	2019-12-31
Avdelningen för samhällsplanering ska undersöka möjligheten till att öka graden av samutnyttjande av lokaler genom samverkan.	2019-01-01	2019-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska kartlägga nämndens lokalanvändande och anpassa det efter det faktiska behovet.	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens medarbetare är professionella, engagerade och har en hälsosam arbetsmiljö.

Beskrivning

Arbetsmiljö och rehabiliteringsarbetet sker i samverkan med de fackliga organisationerna samt med företagshälsovården. Förvaltningen arbetar hälsofrämjande genom handlingsplanen ”Hållbart arbetsliv”. Huvuduppdraget för projektet är att skapa en systematik kring hållbar arbetshälsa genom tre perspektiv: hälsofrämjande, förebyggande och efterhjälpande. Målet är att sänka sjukfrånvaron och höja medarbetarnöjdheten - detta ska öka nytta och kvaliteten för stadsdelens medborgare

Förväntat resultat

- Förvaltningen klarar kompetensförsörjningen i växande verksamheter
- Resultaten i medarbetarundersökningen har förbättrats - både avseende medarbetarskap och ledarskap
- Alla verksamheter har utvecklat det systematiska arbetsmiljöarbetet
- Sjukfrånvaron har minskat

Kommentar

Arbetsmiljö, samverkan och hälsa

Implementering av verktyg och rutiner för arbetsmiljöarbete, exempelvis arbetsmiljöhandbok och årshjul ska fortsätta och göras kända i organisationen. Den årliga arbetsmiljöutbildningen

fortsätter och fördjupas, särskilt inom den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Arbetet utifrån stadens handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndshandläggare fortsätter. Arbetet med att minska sjukfrånvaron kommer att intensifieras genom en handlingsplan för "Hållbart arbetsliv" med stöd av administrativa avdelningens HR-enhet. Samverkan mellan arbetsgivaren och arbetstagarorganisationerna ska ytterligare förbättras och utvecklas.

Extrema väderförhållanden kan vara påfrestande för personal i vissa verksamheter. Nämndens verksamheter ska ha en god beredskap för sådana förhållanden under hela året. Alla verksamheter har i uppdrag att planera och informera alla medarbetare om tänkbara scenarion som kan uppstå vid extrema väderförhållanden samt följa upp och återrapportera detta.

Insatser för friskvård:

- Alla anställda som arbetar heltid erbjuds en timme friskvård per vecka när arbetet så tillåter. Deltidsanställda erbjuds friskvårdstid i proportion till anställningsgraden.
- Alla anställda kan köpa ett årskort till Stockholms kommunala sim- och idrottshallar till subventionerat pris. Kortet gäller för bad, gym och gruppträning.
- Alla anställda kan erhålla en subvention till friskvårdsaktivitet med högst 1 000 kr per anställd och år. Subventionen gäller inte simhallskortet som redan är subventionerat.
- Stadsdelsförvaltningen har avtal som gör att medarbetare får ett rabatterat pris vid tecknande av medlemskap hos SATS och Friskis & Sveltis. Genom anställningen i staden finns möjligheter till rabatterade medlemsavgifter även på andra gym.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska utifrån medarbetarundersökningens resultat göra en handlingsplan, som åtgärdas och följs upp under året	2019-01-01	2019-12-31
Allmän visstidsanställning ska minimeras	2019-01-01	2019-12-31
Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud ska genomföras för att öka kunskapen om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön	2019-01-01	2019-12-31
Förbättra förutsättningarna för att anställa personer med funktionsnedsättning	2019-01-01	2019-12-31
Fördjupad rehabiliteringsutbildning ska genomföras i samarbete med Skärholmens och Älvsjöes stadsdelsförvaltningar	2019-01-01	2019-12-31
Förteckna personuppgiftsbehandlingar	2019-01-01	2019-12-31
Förvaltningen kommer under 2019 att fortsätta arbetet med att genomföra handlingsplanen för biståndshandläggares och socialsekreterares arbetssituation	2019-01-01	2019-12-31
Starta projekt för ett hållbart arbetsliv, med målet att sänka sjukfrånvaron	2019-01-01	2019-12-31
Ta fram handlingsplaner för att minska andelen deltidsanställningar	2019-01-01	2019-12-31
Utbilda om nya arbetssätt efter införandet av Dataskyddsförordningen.	2019-01-01	2019-12-31
Verktyg och rutiner för systematiskt arbetsmiljöarbete ska förbättras och göras kända	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter arbetar kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheterna.

Beskrivning

En tydlig ekonomistyrning ska leda till att tilldelade resurser används effektivt med fokus på kärnverksamheterna.

Förväntat resultat

Att nämndens verksamheter använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
För att stödja utvecklingen av ett mer teamorienterat arbetssätt och för att möjliggöra nödvändiga effektiviseringar kommer avdelningen för social omsorg att se över den interna organisationen.	2019-01-07	2019-12-31

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter bedriver verksamhet av god kvalitet och är innovativa

Beskrivning

Exempel på aktiviteter för att utveckla god kvalitet och innovation:

- Verksamhetskultur som uppmuntrar innovationer
- Implementera digitala verktyg och annan välfärdsteknologi
- Kvalitetsobservationer
- Kollegial observation
- Samarbete med brukar- och intresseorganisationer

Förväntat resultat

Verksamheterna är innovativa och använder digitala lösningar och annan välfärdsteknik. Verksamheterna har hög kvalitet och det finns en jämlik tillgång till gott stöd och service.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Avdelningen för samhällsplanering ska utreda riktlinjerna och rutinerna kring medborgarförslag för stadsmiljöfrågor.	2019-01-01	2019-12-31
Stadsdelsförvaltningen ska fortsätta utvecklingsarbetet inom LUM-projektet MALK (Mätinstrument avseende livskvalité).	2019-01-01	2019-12-31
Utvecklingen med att använda digitala hjälpmedel för att maximera brukarnas egenmakt och delaktighet fortgår inom förvaltningens dagliga verksamheter.	2019-01-01	2019-12-31
Äldreomsorgen ska ge äldre stöd i att använda digitala verktyg/surfplattor för att till exempel göra inköp av matvaror på nätet och därigenom bidra till ökad självständighet.	2019-01-08	2019-12-31

Nämndmål:

Vid offentliga upphandlingar ställer stadsdelsnämnden krav som bidrar till social, miljömässig och ekonomiskt hållbar utveckling

Beskrivning

Förvaltningen beställer upphandlingar från stadens serviceförvaltning. Verksamheterna tar fram förfrågningsunderlag och upphandlingssamordnaren administrerar upphandlingarna i enlighet med stadens regelverk samt nämndens plan för upphandlingar.

Förväntat resultat

Tydliga krav i förfrågningsunderlag och avtal. Systematiska avtalsuppföljningar. Ökad andel elektroniska inköp.

Kommentar

Vid inköp och upphandling följs stadens program för upphandling. För att säkerställa avtalstrohet görs elektroniska inköp med anslutna leverantörer. Tydliga kvalitetskrav ska ställas, såsom att inköpta varor ska vara producerade under hållbara och ansvarsfulla förhållanden, med miljöhänsyn och krav på socialt ansvar.

Samverkan och samordning görs med omkringliggande stadsdelar i flera upphandlingar. Syftet är att få till ett större underlag för anbudsgivarna och därmed bättre avtal, både för ökad kvalitet och en kostnadseffektiv ekonomi.

I bilaga 3 plan för upphandling redovisas planerade upphandlingar 2019 där kontraktets sammanlagda värde är över 2 miljoner kronor.

Nämnden har följande pågående entreprenadavtal:

Städtjänster med avtalstid 2018-10-10 - 2020-09-30, möjlighet till förlängning ett plus ett år.

Fruängens restaurang/måltidsservice med avtalstid 2016-07-16 - 2018-08-15 med möjlighet till förlängning ett plus ett år. Avtalet är förlängt till 2019-08-15. Ny upphandling pågår.

Parkskötsel, renhållning och vinterväghållning på parkmark med avtalstid 2015-10-01 - 2018-09-30 med möjlighet till förlängning ett plus ett år. Avtalet är förlängt till 2020-09-30. En avtalsuppföljning ska genomföras för att bedöma om ny upphandling ska göras, se bilaga 3.

Markarbeten vid parkinvesteringar med avtalstid 2016-06-27 - 2018-05-14 med möjlighet till förlängning ett plus ett år. Avtalet är förlängt till 2020-05-14. Ny upphandling planeras, se bilaga 3.

Nattpatrull och utryckning på larm inom hemtjänsten. Avtalstid 2018-10-01 - 2020-09-30 med möjlighet till förlängning ett plus ett år.

Skötsel av plaskdammar med avtalstid 2018-05-01 - 2020-04-30 med möjlighet till förlängning i två år. Avtalet förvaltas av Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Gruppbostad Broder Pehr. Avtalstid 2018-02-01 - 2022-01-31 med möjlighet till förlängning i två plus två år.

Parklekarna Lugnet och Vippan med avtalstid 2017-10-01 - 2019-09-30 med möjlighet till förlängning i ett plus ett år. Avtalet är förlängt till 2020-09-30.

Aspuddens parklek med avtalstid 2016 -10-01 - 2020-09-30 med möjlighet till förlängning i två år.

Öppna förskolan i Fruängen med avtalstid 2017-08-01 - 2020-07-31 med möjlighet till förlängning i två år.

Upphandling av trygghetsskapande teknik för boende på servicehus och särskilda boendeformer med avtalstid 2018-02-20 - 2022-09-30 med möjlighet till förlängning två plus ett år.

Konsumentvägledning med avtalstid 2017-09-01 - 2019-08-31. Avtalet förvaltas av Södermalms stadsdelsnämnd.

Åsengårdens vård- och omsorgsboende. Detta är central upphandlad entreprenad där verksamhetsuppföljning sköts av nämnden.

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige fördelar resurser till nämndens verksamheter genom resursfördelningssystemet. Utgångspunkten för fördelningen till nämndens verksamheter i denna verksamhetsplan är kommunfullmäktiges prioritering. Nettobudgeten för nämndens driftverksamhet om 1 948,4 mnkr består av kostnader med 2 029,2 mnkr och intäkter med 80,8 mnkr. För investeringar har 17,1 mnkr fördelats. Administrationen finansieras gemensamt av verksamheterna. I tabellen nedan redovisas fördelningen till nämndens verksamheter.

	RAM KF 2019			OMFÖRDELNING KOSTNADER 2019			VP 2019		
	NETTO	Intäkter	Kostn.	Adm.	Barn och Ungdom	Korr. över 65 år	Kostn.	Intäkter	NETTO
Nämnd- och förvaltningsadm.	0,0	0,0	0,0	51,3	0,0	0,0	51,3	0,0	51,3
Individ- och familjeomsorg	156,9	2,4	159,3	-4,0	8,5	2,8	166,6	2,4	164,2
varav barn och ungdom	80,9	1,1	82,0	-2,1	8,5	0	88,4	1,1	87,3
varav vuxna och missbrukare	27,3	1,3	28,6	-0,7	0	0	27,9	1,3	26,6
varav socialpsykiatri	48,7	0,0	48,7	-1,2	0,0	2,8	50,3	0,0	50,3
Stadsmiljöverk.	15,2	0,0	15,2	-0,4	0,0	0,0	14,8	0,0	14,8
Avskrivningar	10,1	0,0	10,1	0,0	0,0	0,0	10,1	0,0	10,1
Internräntor	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	0,7
Förskoleverksamhet	692,7	55,8	748,5	-19,0	4,6	0,0	734,1	55,8	678,3
Barn, kultur och fritid	39,1	0,0	39,1	-1,0	-13,1	0,0	25,0	0,0	25,0
Äldreomsorg	611,7	19,1	630,8	-16,0	0,0	-2,8	612,0	19,1	592,9
Stöd och service till personer med funktionsneds.	342,8	0,0	342,8	-8,7	0,0	0,0	334,1	0,0	334,1
Arbetsmarknadsåtg.	11,6	1,6	13,2	-0,3	0,0	0,0	12,9	1,6	11,3
Ekonomiskt bistånd	67,6	1,9	69,5	-1,9	0,0	0,0	67,6	1,9	65,7
varav handläggning	17,2	0,0	17,2	-0,4	0,0	0,0	16,8	0,0	16,8
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA	1 948,4	80,8	2 029,2	-51,3	0,0	0,0	2 029,2	80,8	1 948,4

Finansieringen av nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 2,54 procent av nämndens budget, vilket är samma andel som 2018. Kommunfullmäktige fördelar inga resurser för administration. Budget för administrationen fördelas därför genom ett procentuellt avdrag från respektive verksamhetsområde.

Kommunfullmäktige fördelar resurser till verksamhet för barn, kultur och fritid. Eftersom dessa verksamheter även bedrivs inom individ- och familjeomsorg respektive förskola behöver en fördelning av resurserna göras av nämnden. Budgeten för verksamhet för barn, kultur och fritid som är på 38,1 mnkr efter avdrag för administration har fördelats med 13,1 mnkr till familjestöd, ungdomsmottagning samt till öppen förskola. Resterande 25,0 mnkr fördelas till kollo, fritidsgårdar, parklekar, fältassistenter samt kultur- och föreningsverksamhet.

Från äldreomsorgen har 2,8 mnkr fördelats till verksamhet socialpsykiatri som har kostnadsansvaret för personer som fyller 65 år under 2019, medan resurserna från kommunfullmäktige fördelas till äldreomsorgen.

Nedan följer analyser och tabeller per verksamhetsområde. Tabellerna visar fördelade intäkter och kostnader samt nettobudget för 2018 och 2019. I kolumn prognos 2018 och bokslut 2017 inkluderas omslutningsförändringar, prestationsförändringar och budgetjusteringar.

Omslutningsförändringar om 183,1 mnkr redovisas i separat tabell under rubriken omslutningsförändringar.

Nämnd- och förvaltningsadministration

Nämnd- och förvaltningsadm. (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	0,0	0,0	0,0	1,3	1,5
Kostnader	50,8	51,3	0,5	52,1	46,3
Netto	50,8	51,3	0,5	50,8	44,8

Budgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 51,3 mnkr, vilket motsvarar 2,54 procent av nämndens totala anslag, vilket är samma andel som 2018.

Kommunfullmäktige fördelar inga resurser för administration och budget för administrationen fördelas därför genom ett procentuellt avdrag från verksamheternas budget. Andelen av budget som går till nämnd- och förvaltningsadministration är oförändrad från 2018.

Budgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 51,3 mnkr vilket är en ökning med 0,5 mnkr jämfört med föregående år.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorg (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	2,5	2,4	-0,1	61,5	87,5
Kostnader	159,1	166,6	7,5	228,6	262,2
Netto	156,6	164,2	7,6	167,1	174,7

Individ- och familjeomsorgs nettobudget uppgår till 164,2 mnkr, vilket är en ökning med 7,6 mnkr jämfört med 2018. Ökningen förklaras av en central satsning i staden på barn och unga.

Intäkterna avser ersättning för placerade barn och egenavgifter.

Barn och ungdom

varav Barn och ungdom (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	1,2	1,1	-0,1	47,3	74,8
Kostnader	81,5	88,4	6,9	130,3	168,7
Netto	80,3	87,3	7,0	83,0	93,9

Nettobudgeten för barn och ungdom uppgår till 87,3 mnkr, vilket är en ökning med 7,0 mnkr jämfört med 2018. Ökningen förklaras av en central satsning i staden på barn och unga.

Intäktskravet har minskat med 0,1 mnkr.

Vuxna och missbrukare

varav Vuxna och missbrukare (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	1,3	1,3	0,0	4,9	5,0
Kostnader	26,6	27,9	1,3	38,1	38,0
Netto	25,3	26,6	1,3	33,2	33,0

Nettobudgeten för vuxna och missbrukare uppgår till 26,6 mnkr, vilket är en ökning med 1,3 mnkr jämfört med 2018.

Socialpsykiatri

varav Socialpsykiatri (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	0,0	0,0	0,0	9,3	7,7
Kostnader	51,0	50,3	-0,7	60,2	55,5
Netto	51,0	50,3	-0,7	51,0	47,8

Nettobudgeten för socialpsykiatri uppgår till 50,3 mnkr, vilket är en minskning med 0,7 mnkr jämfört med 2018.

Stadsmiljöverksamhet

Stadsmiljöverksamhet (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Kostnader	14,1	14,8	0,7	14,1	12,7
Netto	14,1	14,8	0,7	14,1	12,7

Stadsmiljöverksamhetens nettobudget uppgår till 14,8 mnkr vilket är en ökning med 0,7 mnkr jämfört med budget 2018.

Kapitalkostnader inom parkinvesteringar

Kapitalkostnader (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Avskrivningar (netto)	9,5	10,1	0,6	9,5	8,3
Internräntor (Netto)	0,5	0,7	0,2	1,1	0,7
Netto	10,0	10,8	0,8	10,6	9,0

Kapitalkostnaderna för 2019 uppgår till 10,8 mnkr vilket är en ökning med 0,8 mnkr jämfört med budget 2018.

Förskoleverksamhet

Förskola (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	54,3	55,8	1,5	60,5	67,8
Kostnader	743,4	748,5	5,1	731,7	720,5
Netto	689,1	692,7	3,6	671,2	652,7

Nämnden får en preliminär budget för förskoleverksamheten som är baserad på antal inskrivna barn i mars 2018. Detta innebär i denna budget, 5007 barn. Den slutliga budgeten för nämnden kommer att justeras i december, efter det faktiska antal barn som varit inskriva under året. Enligt barnprognos för 2019 ser det ut att blir ett lägre barnantal än inskrivna barn i mars 2018.

Nettobudgeten för förskoleverksamheten är 692,7 mnkr vilket är en ökning med 3,6 mnkr jämfört med 2018. Prestationerna har minskat, men ökningen beror primärt på att schablonen höjts med 1,96 (2) procent (kan jämföras med en höjning 2017-2018 med ca 3 procent). Den kommunala förskolepengen uppgår till 80 procent av grundschablonen för barn i förskola. I år finns ingen barnomsorg i familjedaghem, denna verksamhet upphörde 2017-06-30. Det socioekonomiska tilläggsanslaget har höjts med 1,9 mnkr. I år fick förskoleverksamheten inget riktat anslag för Introduktionsförskolor. Nämnden kommer att söka kompensation för förskolor med höga hyror. Det budgeteras i nuläget till 14,8 mnkr och kommer även att ansöka om 4,1 mnkr för giftfri förskola.

Medel för att uppfylla barnomsorgsgarantin kommer att fördelas ur Kommunstyrelsens centrala medelsreserv. Barnomsorgsgarantin ska uppfyllas under hela året.

Barn, kultur och fritid

Barn, kultur och fritid (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	0,0	0,0	0,0	5,0	2,9
Kostnader	29,8	25,0	-4,8	25,8	25,3
<i>Varav demokratimedel</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-2,2</i>	<i>0</i>	<i>2,1</i>
Netto	29,8	25,0	-4,8	20,8	22,4

Budgeten för barn, kultur och fritid uppgår till 25,0 mnkr vilket är en minskning med 4,8 mnkr jämfört med 2018.

I anslaget finns budgeterade medel för, fält- och preventionsarbete, fritidsgårdar, parklekar, öppna förskolor, sommarkollo, föreningsbidrag, kulturaktiviteter, kultursekreterare, och konsumentvägledning.

Äldreomsorg

Äldreomsorg (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	17,5	19,1	1,6	150,6	151,7
Kostnader	608,6	612,0	3,4	741,2	725,5
Netto	591,1	592,9	1,8	590,6	573,8

Nettobudgeten för äldreomsorgen uppgår till 592,9 mnkr, vilket är en ökning med 1,8 mnkr i jämförelse med budget 2018. Budgetökningen innehåller en höjning av ersättningsnivåerna för hemtjänst i ordinärt boende med 2 procent. Avlösning och ledsagning uppräknas med 2 procent. Ersättningsnivån för särskilda boenden höjs med 2,6 procent. Lokalschablonen räknas upp enligt konsumentprisindex (KPI) vilket innebär en ökning med 2,1 procent. Ersättningen för biståndsbedömd dagverksamhet för äldre höjs med 2 procent.

Budgeten till vuxenenheten och stöd och service till personer med funktionsnedsättning beräknas bli 0,8 mnkr lägre år 2019 på grund av att fler personer fyller 65 år det kommande året.

Intäktsbudgeten ökar med 1,6 mnkr år 2019 i jämförelse med 2018.

För 2018 prognostiserar äldreomsorgen ett nettounderskott med 10 mnkr efter budgetjusteringar som beviljats under året.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	0,0	0,0	0,0	63,0	63,8
Kostnader	326,6	334,1	7,5	398,1	380,9
Netto	326,6	334,1	7,5	335,1	317,1

Budgeten grundar sig främst på en schablonersättning per beslutad omsorgsnivå för varje brukare på boenden, daglig verksamhet och korttidsvistelse. Budgeten har beräknats utifrån prestationsmätningen hösten 2018 och kommer justeras efter två avläsningstillfällen under 2019. Ramen innehåller även ett fast anslag för insatser främst enligt socialtjänstlagen.

Nettobudgeten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppgår till 334,1 mnkr, vilket är en ökning med 7,5 mnkr jämfört med 2018. Förändringen beror på ökningen av prestationsförändringar. Ersättningarna till utförarna höjdes med 1 procent för barn- och vuxenboende samt daglig verksamhet inom LSS.

Intäkterna avser främst hyresintäkter, intäkter för utförda timmar inom personlig assistans och försäljning av platser inom daglig verksamhet till andra förvaltningar och kommuner.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	1,6	1,6	0,0	3,8	3,0
Kostnader	13,3	12,9	-0,4	14,0	13,2
<i>Varav feriearbetare</i>	5,7	5,7	0,0	5,0	3,7
Netto	11,7	11,3	-0,4	10,2	10,2

Nettobudgeten för arbetsmarknadsåtgärder uppgår till 11,3 mnkr vilket är en minskning med 0,4 mnkr jämfört med 2018.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	1,9	1,9	0	11,1	2,2
Kostnader	67,3	67,6	0,3	75,6	64,5
<i>Varav handläggning</i>	<i>15,6</i>	<i>16,8</i>	<i>1,2</i>	<i>18,3</i>	<i>12,8</i>
Netto	65,4	65,7	0,3	64,5	62,3

Nettobudgeten för ekonomiskt bistånd uppgår till 65,7 mnkr vilket är en ökning med 0,3 mnkr jämfört med budget för 2018. Under november månad 2018 uppgick antalet hushåll preliminärt till 474. Det minskade antalet hushåll under 2018 är ett resultat av enhetens utvecklingsarbete och det allmänna konjunkturläget.

Intäkterna avser bland annat återbetalningar från försäkringskassan och felaktigt utbetalt försörjningsstöd.

Övrig verksamhet

Övrig verksamhet/ omstrukturering (mnkr)	Budget 2018	Budget 2019	Jmf budget 2019-2018	Prognos 2018	Bokslut 2017
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Nettobudgeten för övrig verksamhet uppgår till noll.

Investeringar

Parkinvesteringar

Stadsdelsnämndens mål under det kommande året är att fortsätta arbetet med att skapa förutsättningar för tillgänglighet och delaktighet i användandet av den fysiska utemiljön.

Investeringsutgifterna i investeringsplanen avseende parkanläggningar uppgår till 14,9 mnkr som kommer att användas till upprustning av Svandammsparken samt mindre parkinvesteringar och reinvesteringar såsom tillgänglighetsåtgärder, upprustning av trappor samt inköp och placering av en bastu.

Budgeten för kapitalkostnader avseende parkanläggningar uppgår till 10,8 mnkr.

Stadsdelsnämnden ansöker om 0,3 mnkr i klimatinvesteringsmedel för inköp av elcyklar.

Anslaget för trygghetsskapande åtgärder i Nybohov har inte kunnat helt förbrukats då de erhöles såpass sent på året. Stadsdelsnämnden ansöker om en ombudgetering för trygghetsskapande åtgärder med 0,8 mnkr för att slutföra arbetet.

Klimatinvesteringsmedel för inköp av sopsorteringskärl erhöles i tertialrapport 2. Beställning är gjord men har inte hunnit levereras. Stadsdelsnämnden ansöker om en ombudgetering med 1,0 mnkr..

Stadsdelsnämnden ansöker om en ombudgetering med 0,5 mnkr i klimatinvesteringsmedel för LED-belysning då det inte helt kunnat förbrukats.

Maskiner och inventarier

Stadsdelsnämnden har tilldelats en budget för investeringar av maskiner och inventarier om 2,2 mnkr som samordnas inom administrativa avdelningen. En investering är, enligt stadens anvisningar, en anskaffning av en anläggningstillgång med ett värde över ett basbelopp och ett bestående värde i tre år eller mera. Driftbudgeten belastas sedan med kapitalkostnader under anläggningstillgångens beräknade livslängd.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Resultatenheter

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget.

Uppkomna underskott i resultatfonden ska täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år upplöses resultatenheten och underskottet täcks i bokslutet av nämnden.

Ersättningarna till resultatenheterna redovisas i bilaga 4.

Följande enheter föreslås vara resultatenheter år 2019:

Förskola

- Hägerstensåsens förskolor
- Fruängens förskolor
- Mälarhöjden/ Västertorps förskolor
- Axelsbergs förskolor
- Telefonplans förskolor
- Årstadals förskolor
- Årstabergs förskolor
- Aspuddens förskolor
- Gröndals förskolor
- Midsommarkransens förskolor

I stadsdelsområdet finns tio förskoleenheter. Varje enhet leds av en enhetschef. Pengen till förskola uppgår till 80 procent av grundschablonen. Pengen till familjedaghem uppgår till 94 procent av grundschablonen.

Social omsorg

- Hägersten-Liljeholmens gruppboväder
- Liljeholmens dagliga verksamhet
- Glasade gångens dagliga verksamhet

Av social omsorgs totalt sex utförarenheter utgör tre resultatenheter.

Äldreomsorg

Av äldreomsorgens totalt sju enheter utgör ingen resultatenheter.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Budgetjusteringar

Stadsdelsnämnden ansöker om följande budgetjusteringar:

- Ansökan om medel för omstrukturering av lokaler, 1,8 mnkr, (se rubrik Medel för lokaländamål samt bilaga 2)
- Ansökan om klimatinvesteringsmedel för elcyklar, 0,3 mnkr, (se bilaga 4 och 5)
- Ansökan om medel för introduktionsförskola, 1,3 mnkr (se bilaga 6)
- Ansökan om medel för åtgärder för giftfri förskola, 4,1 mnkr (se bilaga 13)
- Ansökan om medel för tryggt mottagande i hemmet, 2,8 mnkr (se bilaga 17)
- Ansökan om medel för aktivitetscenter vid Axelsbergs seniorboende, 2,5 mnkr (se bilaga 18)

Omslutningsförändringar

I den tilldelade budgetramen ingår endast kostnader och intäkter för nämndens egen verksamhet. Utöver dessa har nämnden kostnader och intäkter för andrahandsuthyrning av lägenheter inom socialpsykiatri, äldreomsorg och funktionsnedsättning samt ökade kostnader och intäkter för verksamhet som säljs till andra nämnder, kommuner och externa parter. Omslutningsförändringar redovisas om sammanlagt 183,1 mnkr.

Omslutningsförändring (mnkr)	Kostnader	Intäkter
<i>Nämnd- och förvaltningsadministration</i>	0,9	-0,9
Avser administrativ ersättning från Älvsjö SDN och Skärholmens SDN		
<i>Individ- och familjeomsorg exklusive socialpsykiatri</i>	7,7	-7,7
Avser administrativ ersättning för familjerätt och ungdomsmottagning		
<i>Socialpsykiatri</i>	8,5	-8,5
Avser försäljning till andra SDN och kommuner, boendehyror och egenavgifter		
<i>Förskoleverksamhet</i>	5,3	-5,3
Avser försäljning till andra SDN och kommuner		
<i>Äldreomsorg</i>	92,1	-92,1
Avser försäljning till andra SDN och kommuner, boendehyror och egenavgifter		
<i>Funktionsnedsättning</i>	64,0	-64,0
Avser försäljning till andra SDN och kommuner, boendehyror och egenavgifter		
<i>Arbetsmarknadsåtgärder</i>	3,1	-3,1
Avser OSA och visstidsanställningar		
<i>Barn, kultur och fritid</i>	1,5	-1,5
Avser föräldraavgifter för sommarkollo		
Summa	183,1	-183,1

Medel för lokaländamål

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beräknar i nuläget att erhålla 14,8 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan 2019.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd söker medel om omstrukturering av gruppboende enligt LSS och Sol integrerade inom boende för äldre lokal med 1,8 mnkr., se bilaga 19 SLK blanketter.

Övriga ekonomiska redovisningar

Systematiskt kvalitetsarbete

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska leda till att verksamheten utvecklas och skapar värde för brukaren (dem som verksamheten är till för). Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med tydliga mål, arbetssätt, uppföljning och analys får enheten svar på vad som leder till en effektiv resursanvändning och måluppfyllelse. Därmed kan enheten fatta välgrundade beslut om utveckling av verksamheten.

Avdelningen för social omsorg

Enheter inom avdelningen har ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete som säkerställer att det finns uppdaterade och kända rutiner för verksamheternas processer. Klagomål och synpunkter och incidenter som rapporteras enligt lex Sarah används systematiskt för att avhjälpa fel och brister och för att utveckla verksamheten. Välutbildade och engagerade medarbetare är en förutsättning och en stark drivkraft i kvalitetsarbetet likväl som enhetschefer som prioriterar strategiskt utvecklingsarbetet och uppföljning. Att driva olika typer av projekt med eller utan externa medel möjliggör verksamhetsutveckling av mer innovativt och nyskapande slag. Enheter använder evidensbaserade metoder där sådana finns tillgängliga och det förekommer samarbete med lärosäten och aktuell forskning. Enheter uppmanas att delta i stadens kvalitetsutmärkelse.

Äldreomsorgen

Enheter arbetar med att förbättra och utveckla sina verksamheter genom att analysera och ta tillvara resultaten från brukarundersökningar, inkomna synpunkter och klagomål från brukare och anhöriga, verksamhets- och kvalitetsuppföljningar, granskningar, avvikelser och eventuella utredningar enligt lex Sarah och lex Maria. Ledningssystemet för det systematiska kvalitetsarbetet ska fortsätta att utvecklas. Årshjul ska upprättas och resultatdialog med avdelningschef och enhetschef ska genomföras för uppföljning av resurser, kvalitet och medarbetarnas kompetensutveckling och arbetsmiljö. Nya idéer och goda exempel ska tas tillvara och inspirera till att utveckla verksamheterna. Enheter ska uppmanas att delta i stadens kvalitetsutmärkelse. Inom förvaltningen finns flera medarbetare som är utbildade examinatorer och som kan vara till stöd i utvecklingsarbetet.

Förskola

Kvalitetsarbetet inom förskola handlar ytterst om att kontinuerligt utveckla metoderna för att bättre kunna bedöma hur arbetet utvecklas i enlighet med läroplansmålen och identifiera åtgärder för att förbättra förutsättningarna för barn att lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan. Viktiga underlag för kvalitetsarbetet är förskolans läroplan, stadens årliga brukarundersökning, medarbetarnas arbete med stadens webbaserade kvalitetsindikator samt inkomna synpunkter och klagomål. Att utveckla arbetssätt och rutiner för att lyfta och ta till vara goda exempel inom verksamheterna är andra centrala delar i kvalitetsarbetet.

Förskoleavdelningen kommer under året att fortsätta utveckla strukturerna för det systematiska kvalitetsarbetet, både lokalt på enheterna och övergripande gemensamt för hela avdelningen.

Rutiner och verktyg för resultatdialoger mellan avdelningschef och förskolechef, i syfte att utveckla verksamheternas kvalitet, kommer att utformas och tas i bruk under första halvåret.

Avdelningen för samhällsplanering

Avdelningen ska under 2019 införa systematiska resultatdialoger mellan avdelningschef, enhetschef och medarbetare i syfte att tydliggöra och effektivisera målstyrningen. Inom stadsmiljö ska en utredning göras för att säkerställa en demokratisk process för inkomna medborgarförslag. Avdelningen tar emot synpunkter gällande drift och underhåll inom stadsmiljö genom stadens gemensamma system synpunktsportalen samt genom andra officiella kanaler. Synpunkterna ska besvaras skyndsamt och korrekt med hänsyn till ärendets komplexitet och karaktär. En större uppföljning av parkentreprenaden kommer att genomföras under året i syfte att avgöra om avtalet ska förlängas eller om en ny upphandling ska göras. Inom enheten Ung Fritid pågår ett utvecklingsarbete som under 2019 riktas in på att främst beröra tre områden: prevention, ungas delaktighet och digitalisering.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Anders Carstorp, stadsdelsdirektör	2019-01-17
Lars Wennberg, avdelningschef	2019-01-17